

coanegra

número 265 - maig 2008 - preu 1,80 €

Contaminació de l'aigua dels pous
Trobada de gegants
Investigació a Vicenç Grande
Ca n'Apol · Ionia tanca

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES
XARXES DE BAIXA TENSIO
INSTAL·LACIO DE BOMBES SUBMERGIBLES
AUTOMATISMES PER PORTES I BARRERES

FORELECTRIC

JOAN FORTEZA
Mòvil 629 609 439
FRANCISCO FORTEZA
Mòvil 629 675 450

Avinguda Jaume III, 8
telèfon / Fax: 971 620 939
07320 SANTA MARIA DEL CAMI
E-mail: forelectric.sl@telefonica.net

Construccions
Sebastià Bibiloni Sans

Reformes - Rústiques - Enrajolats
Empedregats - Estanteries d'obra

El Fra. Albert Borquay n. 4
Sta. Maria del Camí - tel.: 971 62 13 95

CONSTRUCCIONS
CAPELLA MARI

REFORMES EN
GENERAL

C.D.

FEINES D'OBRA

c/ Joan Masquida, 26. Santa Maria
Tel. 627 44 00 85 . 667 54 54 20

PAPERERIA I LLIBRERIA

GALOP

Margarita Munar Castell

Plaça Nova s/n. - Tel. 971 62 11 98
Santa Maria del Camí (Mallorca)

HORTUS
v i v e r

Camí de Coanegra s/n - tel.: 971 62 02 79

Bar Gelateria

Can Pep

TAPES I ENTREPANS

Plaça Hostals, 34 - tel. 971 140 334
Santa Maria del Camí

VIDRES STA. MARÍA

Vidres, Aluminis, Manpares,
Bany, Persianes...

Poligon Son Llaut - 07320 Sta. Maria
Teléfono 971 140 034 - Fax 971 140 700
mòvil 639 289 776

El setge judicial a la corrupció urbanística

Una bona notícia per a la convivència cívica i per als hàbits democràtics a l'illa de Mallorca és la del setge judicial als polítics i persones que han comès presumptes delictes de corrupció urbanística o de prevaricació. Un lligat al batle d'Andratx, que es va construir una casa en terreny rústic, amb la complicitat d'un tècnic i alts càrrecs d'urbanisme del Govern de les Illes Balears. I un segon lligat a presumptes corrupcions i tràfics d'influències lligats a les conseqüències urbanístiques sobre terrenys rústics del Pla territorial de Mallorca, aprovat pel Consell de Mallorca.

Hem de recordar que no és el primer cop que hi ha un setge judicial a temes de corrupció lligats a l'urbanisme o a obres públiques. Fa ja més de deu anys que hi va haver el judici pel desviament de diners de comissions cobrades per les obres del túnel de Sóller. Aleshores els imputats, entre els quals hi havia el president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, foren declarats culpables però no compliren penes perquè els delictes ja havien prescrits. Com si aquesta casta de delictes poguessin prescriure! És evident que legalment i jurídicament prescriuen, però èticament i moralment no prescriuen mai.

Un setge judicial que semblava que no arribaria mai. Un setge que sols semblava que s'esdevenia a Marbella, on la justícia i la fiscalia actuaren quan les evidències eren tan i tan grosses que fins i tot –i amb perdó– les podia veure un cec. S'ha de recordar que feia anys que els successius batles de Marbella feien i desfeien amb argücies i enginyeries legals el que volien. El setge arriba tard, però arriba.

Mallorca fins fa poc semblava un paradís, on no passaven aquestes coses tan lletges. Molta de gent s'omplia la boca que això era un desastre, ni la judicatura ni la fiscalia movien aparentment ni un llapis. Fins i tot s'ha dit que aquestes actuacions tan contundents i exemplaritats provenien des de la Fiscalia General de l'Estat, ubicada a Madrid. Sia quin sia

l'origen, benvingut sia, ben arribat sia. D'aquesta manera es podrà posar fre a unes conductes il·lícites que destrueixen els terrenys mallorquins.

El fet que un batle usant el poder del seu càrrec s'autoatorgui una llicència que permeti que una caseta –«casa de aperos»– al camp esdevingui una casa completa ja és greu de per si, encara que ho és molt més tot el que féu el batle d'Andratx al seu municipi durant els anys que governà. Basta veure com ha quedat el port d'Andratx. Des d'aquesta perspectiva la transformació de la caseta en casa sembla un mal menor, malgrat que no ho sia. Aquest senyor ha fet molt més mal al seu municipi, ha afavorit la urbanització màxima. El delictes de la caseta sembla molt petit relacionat amb les conseqüències de l'urbanisme forassenyat que ha propiciat i impulsat. Malauradament d'aquestes greus conductes no hi deu haver evidències suficients.

El segon setge és molt més significatiu i encoratjador, atès que suposa aclarir si al Pla territorial de Mallorca hi ha polítics, hi ha promotors, hi ha empresaris que han obtingut guanys a través de la requalificació de terrenys rústics en urbanitzables. Un tracte de favor que cal investigar a les totes. Aquests presumptes delictes són els veritablement importants i no la caseta. Aquí hi pot haver persones que amb el tracte de favor, disposant d'informació privilegiada, han assolit plusvàlues molt importants amb els canvis dels terrenys. Tothom sap que un terreny rústic té un valor determinat, i quan esdevé urbanitzable és multiplica per molt. Aquí hi ha l'especulació. Aquí hi ha el guany de milions d'euros. Aquí hi ha la destrucció important i massiva d'hectàrees i hectàrees de terreny.

Esperem que aquest setge que ha començat encalci i esclareixi de bon de veres aquests gran delictes, i que posi els precedents sòlids per aturar-ho ja. Aquesta illa es mereix aquesta justícia, es mereix que es condemni els que s'han omplert els comptes corrents d'una manera tan fàcil, als despatxos i amb informació privilegiada, amb operacions acordades a restaurants de luxe.

EDITORIAL

coanegra 3

coanegra

publicació mensual
de Santa Maria del Camí
Número 265 maig - 2008

dipòsit legal:

PM -381-1981

edita

Coanegra

Equip de redacció

Bernat Calafat i Vich

Maria Neus Comas i Frau

Benet Joan Darder i Canyelles

Maria Antònia Ferrer i Vidal

Jaume Ordines i Benestar

Rafel Pisà i Ordines

Mateu Ramis i Canyelles

Col·laboradors:

Joan Andreu

Margalida Canyelles

Colla de Gegants

Petra Genestra

Tomeu Grau

Rafel Joan

Jaume Martí

Guillem Ramis

Miquel Ramis

Coberta:

Fotografia de

Joan Andreu

Redacció, administració
i publicitat

Casesnoves, 12

07320 Santa Maria del Camí

Adreça electrònica:

coanegra@coanegra.cat

El passat desembre, dins el programa d'anàlisis periòdiques que fa l'ajuntament per comprovar la potabilitat de l'aigua, es va detectar un índex de nitrats superior al legal al pou municipal de Son Borreó.

Aquest problema no afectà en principi el subministrament d'aigua potable al poble, ja que la xarxa s'alimenta de quatre pous diferents, i a l'aturar l'extracció del de Son Borreó, l'abastiment es va poder continuar fent de la resta de pous: de Terrades, dels Molinets i de can Pere Peu.

Durant els mesos de gener i febrer les anàlisis d'aquests tres pous varen ser correctes.

Tanmateix la Conselleria de Sanitat, que també efectua anàlisis pel seu compte, a finals del mes de març va detectar un índex de nitrats superior al recomanat a un altre pou, el de can Pere Peu, i ho comunicà a l'Ajuntament de Santa Maria per escrit fa unes setmanes.

Segons les informacions que tenim, l'ajuntament, davant la impossibilitat, en aquesta nova situació, de poder abastir tot el poble només amb dos pous, ha pres la decisió de continuar abastint d'aigua potable tot el nucli urbà (que és a l'únic que està legalment obligat) i continuar

subministrant provisionalment, a fora vila i a 30-40 cases de Son Borreó, aigua del pou de can Pere Peu, advertint a aquests usuaris que l'aigua no és potable, fins que el problema pugui solucionar-se.

L'ajuntament ha repartit per tot el sector afectat uns fulls informatius, casa per casa, indicant que l'aigua no serveix per beure ni per cuinar, però pot utilitzar-se sense problema per a altres usos com rentar, escurar, dutxar-se...

Des de l'ajuntament s'han desmentit informacions alarmistes aparegudes a alguns diaris, on sortiren titulars com: «Alta concentració de nitrats a l'aigua de Santa Maria», que no reflecteixen la realitat. Si el màxim permès és un índex de 50, el pou de can Pere Peu ha donat xifres entre 50 i 60, properes al legal, i s'ha comparat amb Sa Pobla, on tenen pous amb un índex de 400 de nitrats. Per altra banda Sanitat només indicava que l'aigua no era apta per a les embarassades, els biberons dels infants i per a la població de risc. Així i tot l'ajuntament ha volgut augmentar la prevenció a tothom.

Les solucions que s'estan estudiant són diverses. Una d'elles seria agafar aigua de la canonada que prové dels embassaments del Gorg Blau i que passa pel nostre terme. Aquesta solució prou factible té com a únic inconvenient que s'hauria de pagar l'aigua a EMAYA i sortiria bastant més cara al poble. Una altra solució seria aconseguir major cabal dels dos pous municipals restants, amb un nou equip d'extracció i d'impulsió.

Una tercera opció seria arribar a un acord per poder obtenir aigua de la canonada que la du des de Sa Marineta fent un dipòsit regulador, ja que també passa per dins el poble.

**MAGATZEM
DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ**

Joaquín Esteso S.L.

*C/. de l'Església, 11
Tel: 971 62 01 81 Santa Maria del Camí*

**PINT-DECOR
Balear**

PINTURA EN GENERAL

**C/. Bernat de Sta. Eugènia, 18
07320 - Sta. Maria del Camí
Tel. 971 140 232 - 670 734 886**

Vicenç Grande, molt popular

Ningú no podrà posar en dubte que el santamarier Vicenç Grande és actualment una de les persones més conegudes i populars de l'illa.

Darrerament ha estat notícia i portada dels diaris i altres mitjans de comunicació de forma constant i reiterada. Primer, per la seva condició de president i accionista majoritari del RCD Mallorca, fet que l'ha duit a estar en el candeler durant tota la temporada, i més ara al final, que l'equip ha aconseguit el setè lloc de la classificació i que un dels seus jugadors ha estat el «pixixi» de la lliga. També és molt comentat si Grande vendrà o no els millors jugadors, i fins i tot s'especula si el mateix club i tot pot estar a la venda.

Una altra raó de la recent popularitat de Grande és una operació financera. Ha estat imputat per un presumpte cas d'especulació relacionat amb el Pla territorial de Mallorca. Els fiscals Pere Horrach i Joan Carrau pretenen aclarir possibles casos de corrupció política. Segons les investigacions algun càrrec públic hauria avisat els empresaris que la finca dels Creuers, qualificada com a rústic-

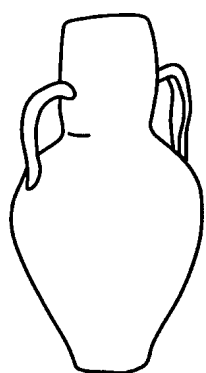
ca, passaria a ser urbanitzable gràcies a una de les set àrees de reconversió directa previstes pel PTM, «casualment» aprovat poques setmanes després que se signàs l'operació de compravenda entre Grande i Mateu Sastre (constructor que també viu a Santa Maria del Camí).

Segons els mitjans, Grande comprà la finca dels Creuers el 2002 per 12.000.000 d'euros, i el 2004 va vendre dues terceres parts de la finca a Sastre per 46.000.000 d'euros, amb una diferència de 34 milions d'euros. Grande, a més d'aquest benefici, encara manté la propietat d'una tercera part de la finca (300.000 metres quadrats) que passaren de rústic a urbanitzable.

Grande manifestà davant el jutge Miquel Florit que ell havia comprat i venut a preu del mercat. Igualment digué que si hagués sabut que el comprador era Sastre (Grup Ibercom) encara hagués demanat més. I sobretot manifestà que no havia obtingut cap tipus d'informació privilegiada a través de cap polític del Consell. El misser que el defensa és el prestigiós Joan Font.

Mateu Sastre

**SA
GERRERIA**
CERÀMICA SERRA

Carretera d'Inca
Tel: 971 62 01 71

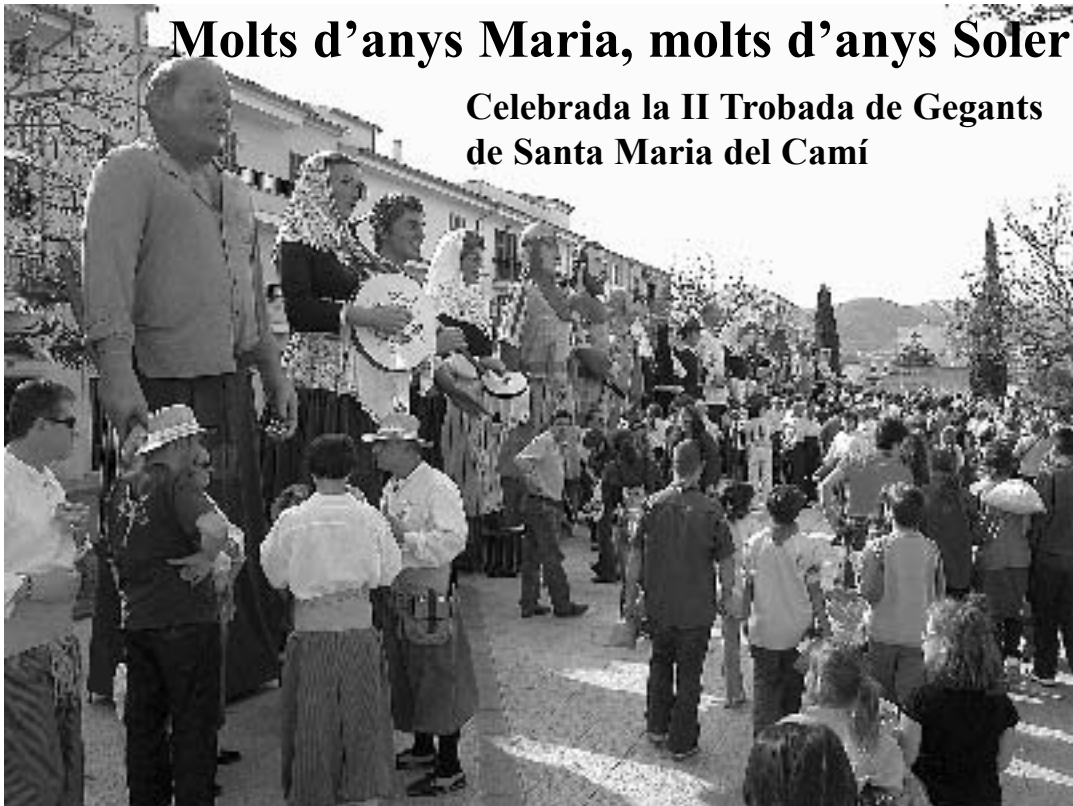
Horari:
de dilluns a disabtes
de 10 h. A 20 h.
(No tancam el migdia)

C/ Bernat de Santa Eugènia, 18 baixos
Santa Maria del Camí 07320
Tel. 971 140 232 - 620 172 383

Molts d'anys Maria, molts d'anys Soler!

Celebrada la II Trobada de Gegants de Santa Maria del Camí

Miquel Ramis i Moyà

Fotos Rafel Pisà

Dissabte dia 3 de maig el poble de Santa Maria del Camí visqué la seva II Trobada de Gegants, que comptà amb la participació d'un total de 13 colles. L'esdeveniment, a més de per vestir de color i festa els carrers del nostre poble, serví per celebrar el primer aniversari de na Maria de Coanegra i en Soler el Bandedat, els gegants santamariers que foren presentats l'any passat, concretament el dia 5 de maig.

Els nostres gegants estigueren acompanyats en aquest dia tan especial pels gegants d'Alaró i Binissalem (padrins dels santamariers), així com pels d'Alcúdia, Bunyola, Capdepera, Consell Insular de Mallorca, Inca, Manacor, Mancor de la Vall, Palma i Santa Eugènia. Sens dubte, però, els vertaders protagonistes de la festa, a més dels gegants de ca nostra, varen ser els gegants barcelonins de Molins de Rei. A la trobada que se celebrà a Alaró per les festes de Sant Roc (any 2007), Miquel Burgès, cap de colla dels gegants de Molins, convidà la colla santamariera a la seva trobada, que se celebra anualment per Sant Miquel. D'aquesta forma s'acordà un intercanvi entre ambdues agrupacions, en el qual s'inclou la visita efectuada pels catalans i que conclourà amb la participació dels gegants i capgrossos santamariers a la trobada de Molins. Curiosament enguany aquest municipi de més de 25.000 habitants del Baix Llobregat celebrarà els 95 anys dels gegants vells de la Ciutat, en Miquel i na Candelera, i per afegit

els 20 dels gegants nous, en Bernat i na Candelera, que varen ser els que visitaren Santa Maria.

La colla barcelonina arribà a l'illa a primera hora del dissabte. En el moll, un grup de geganters santamariers els esperaven per donar-los la benvinguda. No eren encara la una del migdia quan aquests arribaren a la Plaça de la Vila, on varen ser rebuts per la regidora de festes, Marilena Borràs. Després de gaudir i passejar durant una estona pel casc antic de la Vila, l'Ajuntament els oferí un dinar on, a més de tonades i sonades, hi hagué intercanvi d'obsequis institucionals. Quan s'acostà l'hora de començar la festa, tots els reunits peu davall taula es dirigiren cap a Ses Cases dels Mestres, on esperaven els gegants.

La plantada tingué lloc en el passeig central de l'Avinguda Jaume I. Així com anaren arribant les diferent colles i després d'haver descarregat de les furgonetes i camions els vertaders protagonistes de la festa, els gegants, aquests s'anaren col·locant en filera (plantada), un vora l'altra, formant una estampa de gran bellesa i, per descomptat, de gran alçada. Mentre els gegants, estàtics, s'ho miraven des de dalt, els geganters aprofitaven per saludar-se; els pares per apropar els més menuts a les figures amb la finalitat de fer-los perdre la por (més d'un no ho aconseguí i les llàgrimes expressaven el mal moment viscut); i els músics per afinar els seus instruments. Les 17.30 era l'hora prevista per donar inici al passacarrers. Sense pretendre-ho de cap de

les maneres, la colla de Capdepera es convertí en protagonista. Els seus components, un cop arribats al nostre poble, s'adonaren que havien deixat el vestit de la seva geganta. No s'ho pensaren dues vegades. Agafaren els atapins, feren dues telefonades i partiren a cercar-lo. No es volien perdre la festa i el seu esforç mereixia una espera.

Eren més de les sis llargues quan començà el passacarrers. Obrien la comitiva els reis Sanç I i Jaume III, gegants del CIM. Rera aquests, els de Molins. I els de Molins foren els que marcaren el ritme de la desfilada: ara un ball aquí, ara un allà; ara una aturada i al cap de poc temps de nou en marxa; ara una volta, dues, tres..., increïble! A la trobada santamariera es pogué observar clarament la diferència entre els gegants catalans i els mallorquins a l'hora de fer el passacarrers. Els primers ballen; els mallorquins, llevat d'alguna excepció, simplement desfilen. Rera els catalans, s'hi situaren la resta de colles, entre les quals es mesclaren els nins dels escoltes i els de l'esplai, que amb la seva participació, les seves camises i els seus pompons donaren encara més color a la festa. Tancaven la comitiva els gegants de Santa Maria del Camí, més acompanyats que mai. I és que els capsgrossos de la Vila, que dies enrera havien estat presentats per la colla de gegants, en aquesta trobada efectuaren la seva primera sortida. N'Elena la molinera, N'Argenta de Terrades, es Jai des Molinets, Es moro, Es nanet des Garrover i Sa cusseta negra varen ser uns dels altres protagonistes de la festa. La gent, després d'haver-los conegut a Ses Cases dels Mestres o contemplat a l'exposició de Ca ses Monges, tenia ganes de veure'ls desfilant, tantes com ganes tenia la gent de la colla, principalment els més menuts, de poder-los vestir. Hem de ressenyar que, a més dels santamariers, prengueren part a la trobada els capgrossos de la Sala (Ciutat) i els de Molins de Rei.

El pas dels gegants pels Hostals obligà a tallar de circulació a la carretera. L'expectació que creaven les figures al seu

pas era màxima. Més d'un, en aquest punt del recorregut, abandonà el tasser per veure de prop els grandiosos visitants. La comitiva enfilà el carrer Llarg. Per fer-nos una idea de la magnitud de la comitiva basta dir que quan la capçalera era passat Can Cases, els nostres gegants passaven per davant Ca na David. A l'altura de «La Caixa» es va fer la plantada intermèdia. Gegantes a un costat; gegants a l'altre. Instants perquè els portadors poguessin descansar uns minuts, beure un

PESCAD ILLES

LA REVISTA DE PESCA DE LES ILLES BALEARS

Subscriu-te a www.pescadilles.com

Revista bimensual de pesca, nàutica i medi ambient de les Illes Balears.

Al teu quiosc
a partir del
dia 1 de maig!

poc de vi dolç i menjar una galeta. Pel públic allà congregat, que era molt, moments per tornar a gaudir de prop de la bellesa i majestuositat dels gegants. A l'hora de partir, en Soler i na Maria, acompanyants pels capgrossos, es col·locaren al capdavant de la comitiva per conduir els convidats fins a la Plaça de la Vila.

Arribats al lloc de la ballada, amb molta de gent esperant, els dos amfitrions es col·locaren enfrontats quasi davant can Menut per, així com anaven arribant, saludar cada un dels gegants convidats que després es plantaren en semicercle mirant cap a l'Ajuntament.

Després de donar la benvinguda als presents i de presentar la II Trobada, la regidora de festes pronuncià unes breus paraules en nom del consistori. Com a mostra d'agraïment per la seva participació, seguidament es feu entrega d'un petit obsequi a cada una de les colles convidades. Aquest consistia en un saquet de tela, ple d'aromes, en el qual l'Associació de la Tercera Edat havia brodat una flor. L'objecte volia representar el sac que la geganta Maria du a la seva mà dreta, un dels set sarrions plens de joies i monedes d'or que després de cavar en el mateix lloc on se li aparegué la jaia sortiren de baix terra.

S'acostava el moment de veure ballar els gegants. Abans d'això, la colla de gegants volgué donar les gràcies a tota una sèrie de persones o col·lectius per la feina feta. El llistat d'agraïments es reproduïx íntegrament en aquest mateix article.

Per ordre alfabètic, i així com estableix el «reglament geganter», cada una de les colles anà oferint el seu ball al públic present, que no deixava d'aplaudir i gaudia de ple amb l'espectacle. Els músics d'una i altra colla es

replegaren per, entre tots, oferir les seves tonades a aquells que s'havien desplaçat fins a Santa Maria sense acompanyament musical. Un dels balls més esperats fou el dels gegants de Molins de Rei. Aquests no defraudaren de cap de les maneres. I és que veure dansar en Bernat i na Candelera, dos gegants de 3,65 metres d'alçada i amb un pes de 70 kg ell i 65 ella, amb aquella facilitat, rapidesa de moviments i perfecció, no podia rebre més que elogis, mamballetes i exclamacions de sorpresa.

Un ball rera l'altre fins que arribà el moment del santamarier. Mentre els portadors es preparaven per fer ballar els gegants i capgrossos, pels altaveus s'anunciava una de les sorpreses de la trobada. La banda de música del nostre poble, que mentre es realitzava el passacarrers dels gegants oferí un petit concert a la plaça, pujà sobre el cadafal; rera ells, tots els músics de la colla de gegants disposats a interpretar conjuntament la «Tonada per un ball de gegants». La idea de tirar endavant aquesta iniciativa partí dels mateixos músics de la colla. Mesos enrera, al contactar amb la banda, els geganters tot d'una es trobaren amb una bona predisposició i amb gran il·lusió per dur a terme el projecte, un projecte poques vegades duit a terme a la nostra illa, la darrera a l'espectacle «Atià Foc» de les festes de Sant Sebastià 2008, i en el qual es combinaven instruments tradicionals amb altres de cambra o orquestra.

Les primeres notes dels músics de la colla marcaren l'inici del ball dels gegants de Santa Maria. En el moment acordat, la banda entrà dins la peça, oferint-li cos, molta força i omplint tots els racons de la plaça. L'actuació no deixà ningú indiferent: aplaudiments, xiulets d'alegria...

La millor forma de tancar un ball de gegants és, sens dubte, amb una actuació conjunta de tots els participants. Mentre els músics es preparaven, la gent preparava (novament!) les seves càmeres digitals o de vídeo per immortalitzar el moment. Un, dos, tres... 26 gegants ballant alhora. Espectacular!

Una gran traca anuncià que la festa havia acabat. Els geganters es dirigiren cap a les respectives furgonetes per tornar a carregar els gegants, mentre els de Molins i els de Santa Maria es desplaçaven fins a Can Sanxo per saludar els cuiners de Can Beia. Després d'oferir-los un ball, els músics de Molins s'anaren escalfant poc a poc i allà mateix, ben enmig del carrer, es muntà una altra festa de les bones.

Més de 300 persones es reuniren a taula en el pati de Can Sanxo, on els cuiners de Can Beia havien preparat una gran fideuà. Aquests sopar són idonis per compartir experiències, xerrar del viscut a la trobada, per gaudir de la companyia. Una rera altra, les colles anaren abandonat el recinte. Encara els quedaven dues feines a fer: retornar al municipi i descarregar els gegants. Als de

Santa Maria, desmuntar tota la infraestructura de taules, cadires...

La valoració que, de la trobada, en fa la Colla de Gegants de Santa Maria és del tot positiva. Ara el que correspon és gaudir de les trobades a les quals se'ns convidi i un poc més endavant començar a pensar amb la III Trobada de Gegants de Santa Maria del Camí.

Agraïments de la Colla de Gegants:

- A la banda de música de Santa Maria del Camí, dirigida per Antoni Barceló, per la seva sempre bona predisposició a l'hora de tirar endavant una actuació conjunta amb els músics de la Colla de Gegants
- Al grup d'esplai Migjorn i a l'agrupament escolta Terra de Pous per la seva participació en el passacarrers, donant-li més alegria i color.
- A l'Associació de la Tercera Edat per l'elaboració de l'obsequi entregat a cada una de les colles i als participants.
- Al pintor santamarier Pep Urrea, com a autor del cartell de la trobada i per l'aportació d'idees i material per a la decoració de la Plaça de la Vila.
- A Antoni Crespí, més conegut com Toni «Porro», per la feina de tapisseria feta als nostres gegants.
- Al Grup de Cuiners de Can Beia per la preparació del sopar de colles.
- A en Rafel de Can Xic per deixar-nos la furgoneta.
- A l'Ajuntament de Santa Maria del Camí per tot el que ha fet i s'ha preocupat perquè aquesta trobada fos un èxit. Gràcies especialment a na Marilena «Paliva», a na Rosa Vic i a en Colau Canyelles.
- I, per acabar, a totes aquelles altres persones que, bé de forma directa o indirecta, han aportat el seu granet d'arena en aquesta gran festa.

Gràcies a tots!

Els gegants a la trobada de Capdepera i a la diada per la Llengua.

Miquel Ramis i Moyà

Colla de gegants de Santa Maria del Camí

Diada per la Llengua de l'OCB

Al cap d'una setmana de la nostra trobada de gegants, el poble del llevant mallorquí de Capdepera celebrà la seva. Convidats pels geganters gabellins, la colla santamariera es desplaçà fins allà per fer festa, però com què Capdepera «és molt lluny», decidírem establir-nos tot el cap de setmana, allotjats a un hotel com a autèntics «guiris». El grup, de més de 30 persones, s'ho passà d'allò més bé, ja que poguérem descansar i gaudir de la companyia. No fa falta dir que els més menuts foren els que millor s'ho passaren: ara a la piscina, ara un refresc, un gelat...

El dissabte dia 17 de maig, a Ciutat i dins el marc de la Diada per la Llengua, es presentaren els nous gegants de l'Obra Cultural Balear (OCB), el Rei Jaume I i la Reina Violant d'Hongria. En Soler i na Maria de Coanegra, així com algun dels capgrossos, no es volgueren perdre tampoc l'acte, i fins a Palma se n'anaren per donar la benvinguda als dos il·lustres personatges.

Com que diuen que val més una imatge que mil paraules, vet aquí una mostra del que foren aquestes dues trobades.

En Soler i na Maria passegen per Cort

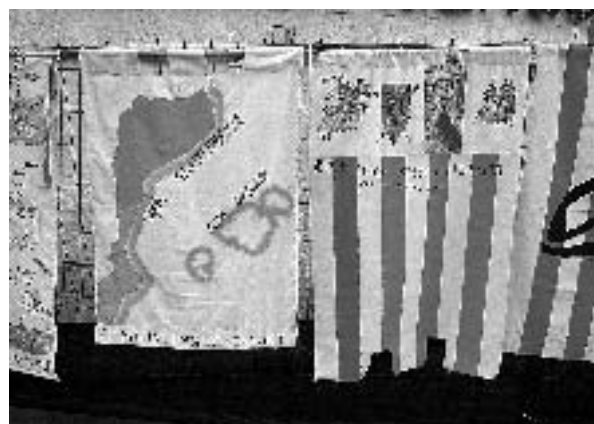
Desfilada pel carrer Sant Miquel

Trobada de gegants a Capdepera

El rei Jaume I i la reina Violant

Trobada d'escoles mallorquines

El geganters santamariers a la Trobada de Capdepera

Apunts del plenari extraordinari al'ajuntament de Santa Maria del Camí, de 19 de maig de 2008

Convocats d'urgència el divendres 16 de maig horabaixa per a aprovar un catàleg de bens patrimonials, rebut el dia abans amb un disquet, amb més de 1000 pàgines i prop de 500 fixes que pràcticament no vàrem poder ni mirar, es va aprovar la urgència de la sessió amb els vots favorables de l'equip de govern.

El catàleg, d'entrada sembla fet amb presses, es parteix de la feina feta a l'anterior catàleg que hi ha inclòs a les Normes Subsidiàries de l'any 88 i s'hi han afegit els elements que l'empresa contractada ha considerat oportú.

El catàleg no ve acompanyat de memòria justificativa ni explicativa i els criteris que s'han utilitzat per incorporar-hi o no bens patrimonials, les desconexem.

Les fixes de molts dels elements que s'han catalogat no disposen de la informació necessària, es de suposar que per les presses l'equip redactor no la va poder cercar i no l'hi va poder incorporar.

A una bona part de les noves proteccions curiosament es posa que es desconexen els titulars dels bens i en alguns d'aquests casos el titular es el propi ajuntament.

No s'ha informat als propietaris de tot el que significa la inclusió en el catàleg i la protecció de la seva casa.

No hi ha cap informe de la Comissió del Patrimoni de Santa Maria que acompanyi el catàleg ni tampoc s'ha consultat als seus membres.

No podem admetre la protecció de la creu dels «caídos» per que no es una qüestió artística, cultural o històrica, es simplement una decisió política de l'equip de govern mu-

nicipal. I ara volen blindar l'acord introduint-la dins el catàleg de bens patrimonials. La creu dels «caídos», diguin el que diguin els seus defensors, es una befa i una ofensa a tots els demòcrates empresonats, torturats, exiliats o assassinats durant una guerra provocada pel mal perdre de la dreta Franquista i no es admissible la seva conservació.

Del antic Convent dels Mínims, es descriu el claustre amb l'empedrat i la pica amb assortidor d'aigua, com si de bens patrimonials a protegir es tractés. No podem admetre de cap manera que unes obres recents i polèmiques, que en el seu moment ja vàrem qüestionar, per molt que agradin a l'equip de govern, ara es vegin protegides i catalogades com a BIC (Be d'Interès Cultural) unes obres recents i polèmiques,

Hi ha alguns elements que evidentment no s'haurien d'haver inclòs en el catàleg, però també n'hi ha que hi haurien d'ésser i no hi son.

Per sort hi haurà un termini de dos mesos d'exposició pública a partir de la publicació en el BOIB, per a que es puguin presentar al·legacions i algunes qüestions que a l'equip de govern l'hi semblin d'interès, seran corregides.

El catàleg va ser aprovat inicialment per l'equip de govern, GSM, UM i PSOE, l'abstenció del PP i el vot en contra de Esquerra Unida-Els Verds.

Les intervencions de les persones del públic, una vegada acabat el plenari varen ser molt interessants i descriptives de la transformació desbocada que pateix l'urbanisme a Santa Maria.

Guillem Ramis
Regidor d'esquerra unida - els verds

**ESPECIALITAT
EN
CUINA
TÍPICA
MALLORQUINA**

Tancat el dimecres
tel.: 971 62 03 02

**BAR
CA'N FRANCO**
*Pa amb oli, tota classe de berenars
TAPES*

Quarter IV, 83 - tel. 971 62 03 82
Santa Maria del Camí

Activitats de la gent major

Ofrena floral a la Mare de Déu de Lluc

Sembla que aquest mes de maig s'hagi tornat com a beneit per la manera que té de comportar-se. Pareix com si hagués perdut la seva característica de ser un mes agradós, rialler, primaverenc, del que s'espera que es comporti així com li pertoca, és a dir, com a porta d'entrada al calorós estiu, amb el seu soleiet, les seves flors i les seves roses, amb un festejar incessant dels aucelletes amb les seves cridòries, i una caloreteta que ens permeti treure'ns de damunt la roba d'hivern, que ja comença a molestar.

Idò no! Aquest maig s'ha estat comportant molt informalment, i seguit seguit ens n'ha donat una de cal i l'altra d'arena: ara pluja, ara vent, ara un capvespre de sol i així tot semblant. Certament tot un seguit de contrarietats que desanimarien qualsevol que no tengués l'esperit animós, les ganes de bauxa i de passar-ho d'allò que es diu «de lo millor», com tenen, i així ho demostren, les persones grans del nostre poble, sempre disposades a no deixar passar l'ocasió de passar-s'ho bé al llarg de les sortides de cap de setmana que tan sovint organitzen les associacions locals de gent gran.

El primer cap de setmana del mes varen ser els socis de l'Associació 3ª Edat, que el passaren a un hotel de Cala d'Or.

L'Associació de Pensionistes i Jubilats organitzà la seva sortida el cap de setmana de mitjan mes, i ho va fer a un hotel ubicat a Cales de Mallorca.

En ambdós casos ens han arribat els comentaris dels mateixos excursionistes lloant la dedicació, el treball i el zel dels respectius dirigents, al temps que els animen i encoratgen a continuar pel camí que s'han traçat de servei als socis, a voltes ingrat, però sempre íntimament satisfactori.

Blavets de Lluc

La nostra enhorabona a tots ells.

Una altra activitat, aquest cop desenvolupada per l'Associació 3ª Edat, fou la participació d'un nodrit nombre de socis a l'ofrena floral, organitzada per l'Agrupació d'Associacions de Gent Gran de la Part Forana de Mallorca, a la Mare de Déu de Lluc, que es va fer el dia 13. Acabats els actes de l'ofrena i de baixada del Lloc Sant, abans de continuar el camí cap a Santa Maria els expedicionaris dinaren a un restaurant de Selva.

Jugant a pelat

Sa Mosca...

Clots

A la fotografia es pot veure l'aspecte que ofereix el carrer Francisca Ferrer i Jaume, «Sor Maria del Cor de Jesús». A la imatge es pot distingir perfectament una sèrie de clots, alguns de considerables dimensions, que fan ben bé la via intransitable, obligant els automobilistes a practicar una espècie de carrera d'obstacles per tal d'evitar-los.

Aquest carrer es troba en aquestes condicions d'ençà que, en convertir-se en l'entrada al poble de bona part dels vehicles procedents de la part de Santa Eugènia i del camí de Terrades, ha vist fortament incrementada la seva circulació rodada.

Parcs i llocs d'esplai

Sembla que aquesta Mosca hagi perdut la noció del que li és propi, o sia, sentir-se atreta per les coses dolces (seguint l'exemple d'aquelles 2.000 congèneres seves) i no pels estats d'abandó d'una sèrie d'elements públics que sovint es poden veure al nostre poble.

I diu això perquè voletejant pel terme es va trobar no fa gaire temps amb dos indrets deixats de la mà, no la de Déu, sinó la dels responsables municipals, que són els qui n'han de tenir cura.

A les fotografies es pot veure l'estat en què es trobaven el parc infantil de la plaça de Josep Mª Llompart a Can Borelló i la zona d'esplai a Son Llaüt.

Sortosament, i pel bé de tots, a aquesta Mosca li arriba, a hores d'imprimir la revista, la nova de l'arranjament del parc infantil, que el deixa altra volta en condicions de ser utilitzat i gaudit pels veïns.

Malament aniran els interessos de la comunitat si es fan despeses en infraestructures que després no es mantenen o si aquest manteniment es fa molt poc i tardanament.

Com que les imatges valen tant o més que les paraules, aquest dípter no farà cap comentari més i seguirà volant amb l'esperança de no tornar trobar fets semblants que tan la desplauen.

FERRERIA JUAN COLL S.L.
FERRO I ALUMINI

Reixes - Balcons - Portes
 Portes basculants
 Persianes en alumini i ferro

Polígon Son Llaüt - 07320 - Santa Maria del Camí
tels/Fax: 971 620 252 - mòbil Joan 607 496 602

MAGATZEMS DE MATERIALS

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1

Que consti en acta

És una cosa molt trista i que no pot alegrar a ningú veure que la contaminació ha arribat als nostres pous d'aigua. Els grups ecologistes fa anys ja ens anaven alertant. Alguns es reien d'aquests pronòstics i els qualificaven de catastrofistes. Ara ens trobam que els pous comencen a estar contaminats! El problema ja ens toca de prop i afecta la nostra vida diària.

Fa unes setmanes ha sortit la notícia que l'Ajuntament de Palma dedicarà un plaça al que fou destacat humanista, el santamari Miquel Dolç. Si el projecte arriba a realitat aconseguiran dues coses positives d'un sol cop: eliminaran el nom de la plaça «Teniente

Coronel Franco», que malsona (encara que sigui del germà del dictador) i faran un reconeixement públic a una persona que ho ha merescut sobradament, i a qui a Santa Maria mateix hauríem de valorar més del que feim

La nostra revista s'ha queixat durant anys de l'excés de construcció que hi havia dins el poble. Ara, el que no havien aconseguit ni les crítiques ni els partits d'esquerra ni els nacionalistes, ho aconseguirà la crisi econòmica.

La crisi econòmica té alguns aspectes negatius: atur, els preus pugen, les hipoteques no es poden pagar... Potser entre tants de mals hi haurà alguna cosa positiva: el preu de l'habitatge es manté i possiblement baixi quelcom en un futur.

OPINIÓ

Associació d'Usuaris del Tren

La Junta Directiva de l'Associació d'Usuaris del Tren, front a les reivindicacions dels batles d'Inca i Manacor de soterrar el tren en aquests municipis, volem manifestar el nostre total desacord amb aquests projectes que no responen a les prioritats de millora del transport ferroviari a Mallorca.

Si hi ha unes característiques que poden definir el nostre Transport Públic a les Illes, aquestes són: deficient, insuficient, escàs i precari.

Més de quaranta anys d'inversió pública en infraestructures per a què utilitzem el cotxe, afegit al nul interès de l'administració per a què disposem de un transport públic eficient, ens han convertit en la Comunitat Autònoma que més abusa del cotxe particular. Soterrar el tren a Inca o Manacor, no respon a cap necessitat del transport públic, respon a una idea equivocada del que és un transport ferroviari eficient i també a una possible especulació urbanística. Les veritables necessitats del transport ferroviari són: el desdoblament de la via entre Inca i l'Enllaç, l'electrificació de totes les línies i fer arribar el tren fins Artà, l'Aeroport i Alcudia.

Com a usuaris del tren no podem admetre, que els escassos recursos econòmics que s'han d'invertir per a millorar i ampliar el nostre sistema ferroviari, puguin tornar a ser utilitzats en tant mal criteri com en la legislatura passada. Grans inversions en obres faraòniques que no responen a les necessitats reals que tenim, que no augmenten significativament la capacitat de transport, l'eficiència o la qualitat del servei i són en definitiva una bona excusa per a fer

bons negocis especulant amb els doblers de tots. Soterrar el tren, implica desviar importants recursos econòmics per fer unes grans obres que no beneficien als usuaris ni al transport públic i a més suposa invertir en un model de tren menys útil que un tren en superfície, lleuger i de baix impacte.

No es tracte tant de invertir molt si no d'invertir en allò que realment necessitem, en la direcció de transvasar i guanyar el màxim possible d'usuaris del cotxe particular per a el transport ferroviari.

A Mallorca hi ha una manca evident de difusió pública dels nous models de trens elèctrics: el TrenTram (tramvies lleugers, silenciosos, nets, accessibles,) amb moltes prestacions tècniques i de seguretat que s'estan implantant per tot Europa i a molts d'indrets de l'estat espanyol. Pensem que és urgent i necessari, que la Conselleria de Mobilitat, realitzi una bona tasca d'informació i sensibilització destinada a aquella part de la població d'aquests municipis (Inca i Manacor) que estan molt influenciats per uns representants polítics que demostren que els hi importa molt poc el transport ferroviari.

Per acabar, volem manifestar la nostra satisfacció davant l'anunci fet pel President del Govern de les Illes Balears, de prioritzar les inversions ferroviàries en l'electrificació de la línia Palma-Inca. És un primer pas indispensable per incrementar freqüències, reduir temps en els trajectes i guanyar en comoditat per a tothom que viatgi amb tren.

Guillem Ramis i Canyelles

Portaveu de l'Associació d'Usuaris del Tren

Biel Andreu Sastre, 22 anys treballant a la brigada municipal i gran afeccionat als cavalls.

Mateu Ramis

En Biel és una persona discreta, a qui no férem gaire gràcia al proposar-li sortir a la revista. Però també és una bona persona, que no sap negar un favor a ningú, i finalment cedí als nostres precis i ho acceptà. Ens rebé a ca seva, carrer de Terrades, un horabaixa assolellat, i ens feu passar a darrera, al corral, on asseguts a un banc de fusta, a l'ombra d'uns arbres frondosos, devora els seus cavalls, hi feia bon estar.

Biel, conta'ns un poc la teva vida.

Jo som nascut a Santa Eugènia. Vaig venir a Santa Maria quan tenia 16 anys. Aleshores a fora vila encara no hi havia corrent. Jo vaig venir amb una empresa dels germans Miralles, tujans, que posaven l'electricitat a fora vila per la zona de can Borreó.

Idò, la teva primera feina va ser d'electricista?

Sí. Després també vaig fer feina d'electricista amb en Miquel Isern, pare, i amb en Joan «Ferriol». Férem moltes instal·lacions a les obres, sobretot per a mestre Joan «Cameta» i per a en Pere Roca.

Estam parlant d'uns anys, els anys seixanta i busques,, que ja hi havia molt de turisme i que començava a augmentar la construcció...

A posta perquè hi havia molta feina jo vaig decidir fer-me picapedrer. Poc després vaig decidir treure'm el permís de mestre d'obres. Vaig estar un grapat d'anys amb mestre Miquel Tramulles «Cabo». I amb només 19 anys ja tenia 4 o 5 homes a les meves ordres.

Et va agradar la feina de la construcció?

A pesar que sigui una feina que he fet bastant, no m'agrada gaire. M'agrada més per exemple la feina de llanterner o d'electricista. Així i tot jo he fet tota la casa on estic vivint, també he fet la casa d'un parent i una sèrie de xalets per a diversos constructors.

Quines altres coses has fet?

Vaig ser durant 10 anys soci de COMOVISA, una empresa de blocs prefabricats, anant a Consell. Érem 10 socis. Tengué uns anys molt bons, però després va tenir una baixada forta de vendes i vaig sortir-ne. Crec que el problema és que oferia un sol producte, el bloc, i els clients s'estimaven

més altres proveïdors, on amb un sol viatge podien carregar biguetes, rajoles, etc.

Quan començares a fer feina de manteniment a l'ajuntament?

Vaig tenir l'oportunitat l'any 1986, ara fa més de 22 anys. Llavors hi havia dins l'ajuntament el Partit Popular, i en Miquel Parets i en Tomeu Canyelles, constructors els dos, que eren regidors i que ja coneixien la meua feina de picapedrer, llanterner i electricista per moltes obres que havia fetes, em proposaren per a aquella plaça.

Per quina feina vares entrar?

Mira, l'any 1968 s'inaugurà la piscina municipal, que havia fet en Martí Llinàs «Puxet», i la primera feina que m'encarregaren va ser la piscina. També vaig començar a ajudar en Guillem Dolç a dur el mercat dels diumenges. En Guillem tenia una concessió personal del mercat, fins que es va jubilar. Vaig anar-hi una temporada per aprendre com anava i després ja va començar a dur-ho directament l'ajuntament.

Com estava la qüestió de manteniment municipal en aquella època?

No hi havia tant de personal com ara, ni de molt! Per al tema de l'aigua només hi havia en Pep «Siquier». Després, quan vaig arribar jo, ja érem dos. No teníem cap diumenge

lliure. Ens tocava piscina o mercat. A posta poc després va entrar en Joan Fiol «des Cabàs», que entrà com a peó del mercat, i que va ser el tercer de manteniment.

Què recordes d'aquella època?

Tot ha canviat molt. Record la feina de siquier: no hi havia pressió per omplir les cisternes. Nosaltres avisàvem els veïnats per omplir quan passava l'aigua per devora ca seva. Els avisàvem que obrissin i els advertíem: «En ser plena la cisterna, atura i avisa el veïnat que obri». Llavors nosaltres tornàvem passar a aguar la cisterna, si era grossa o petita, i així a granel cobràvem l'aigua. Fitxa't que al carrer dels Molinets l'aigua corria per defora, per la mateixa vorera del carrer.

Recordes qualche anècdota d'aquells temps?

Hi ha una cosa que ara quan hi pens em fa gràcia: la neteja del mercat a la plaça Nova. Fèiem net amb rams d'aleixandri, que els fèiem nosaltres mateixos i ho arplegàvem tot a un munt. No teníem màquines, com tenim ara. Llavors ho posàvem dins un carro, que li dèiem el «carro de foc», i calàvem foc a tot, allà mateix al mig de la plaça. Ara em fa riure, però així reciclàvem en aquell temps!

BAR S'ESTACA

Menus diaris

*Carns a la plaxa, Hamburgueses,
pepitos, Fritures, Perritos...*

Carrer, Marqués de la Fonsanta, 40
tel: 971 620 286 - 606 048 365
07320 Santa Maria del Camí

NOVES FORMES NOVES FORMES

Tel. 971 14 06 34

C/ Antoni Galabert, 14, - A
Santa Maria del Camí
Antiga Perruqueria Can Buc

Quins són els canvis més grossos que has vist en aquests anys dins la teva feina?

Segurament el tema de l'aigua és el que ha canviat més. El poble ha passat d'un sistema on l'aigua venia morta i per desnivell, a un sistema nou que donam l'aigua a pressió. Aquest canvi començà en temps d'en Mateu Morro, batle, i d'en Biel Canyelles, regidor. Però tenguérem el gran problema que en tot el poble no hi havia cap canonada preparada per aguantar la pressió. Hi havia instal·lada tota classe de tubs: plàstic, fibrotub, fibrociment, etc., que anàrem canviant progressivament. Cada punt teníem rompudes. Ara i tot encara resta algun tram dolent, que es va reformant a mesura que es pot. Això ha estat un problema durant anys.

Vols dir que a la resta de pobles no han tingut la mateixa dificultat?

A molts de pobles no tant. Mira, a Santa Maria ens havia anat bastant bé mentre ens alimentàvem de l'aigua de Coanegra, que estava més alta que el poble. Fins i tot quan passàrem a dependre del pou de Son Torrella. Però en un moment donat EMAYA, per treure aigua per a Palma, començà a treure tant a un pou de Consell que va eixugar el nostre pou de Son Torrella. Llavors l'ajuntament va haver de foradar a Terrades i als Molinets, els pous que ara donen aigua al poble. Ara tota l'aigua va a l'inrevés, de baix a dalt. Tota l'aigua va per impulsió des de la part més baixa del poble cap a la part més alta. Això és un dificultat afegida per donar pressió.

Realment és un canvi de dalt a baix.....

Després hi ha hagut una altra millora important: tota la xarxa de distribució d'aigua s'ha sectoritzat. Era un canvi molt necessari perquè, si no, per qualsevol rompuda o problema s'havia d'aturar l'aigua de tot el poble. Ara basta aturar un sector. Però hem tingut la mala sort que l'empresa que ho ha fet no ha estat gens eficient ni complidora. Feia talls d'aigua de fins a una setmana, quan hagués bastat un dia o dos. Hem hagut de canviar aixetes de les que havien posat. Amb una paraula, han fet quedar malament l'ajuntament moltes vegades sense que fos necessari. Ara passa una cosa semblant amb l'empresa que du l'aigua de sa Marineta passant per dins el poble. Un noranta per cent dels talls d'aigua que pateix la gent són per culpa d'ells.

Diumenge dia 18 de maig va fer una arruixada forta i a la plaça Nova es formà una gran bassa... Abans s'inundava molt la zona de sa Sínia. Com està el tema de les aigües pluvials?

Les inundacions a sa Sínia pràcticament estan resoltes. Potser no es pugui dir que al cent per cent, però quasi. Santa Maria és un poble molt pla i en aquest sentit el problema de les pluvials té més difícil solució. Es varen fer dos pous absorbents per rebre aquestes aigües sobrants. Un pou està devora el carrer Llarg i l'altre al carrer Joan Mesquida. Més o manco van solucionant el problema.

Parlem del manteniment municipal actual. Ja que tu ets el cap de l'equip, explica'ns un poc com està organitzat ara.

Actualment la plantilla es compon de nou treballadors. Estam a les ordres de la

batllessa i, a part de les feines de cada dia, també hem d'estar a punt per a les tasques que van sortint a cada moment. Ens passen uns fulls per escrit on es detallen tasques que s'han de fer per a diferents regidories i el personal de manteniment les hem de dur a terme. Com que sempre acostumam tenir molta feina ordinària, en aquests fulls ens indiquen si la tasca encomanada és o no és prioritària.

Quines són les principals tasques ordinàries que teniu encarregades?

N'hi ha una bona llista. Tenim la responsabilitat del manteniment de: servei d'aigua potable, enllumenat públic, clavegueram, neteja de carrers (papereres, voravies), parcs infantils, paviments (pintar guals, retxes), jardins i arbres (regar, exsecallar). A les festes hem de posar cadafals, llums, cadires, barreres. Cuidam del cementeri... A tot això s'ha d'afegir la neteja dels edificis municipals: escoles (patis, posar barreres), Cases des Mestres, residència, escoleta infantil, tc. Del camp d'esports, encara que hi hagi un encarregat, nosaltres duim la piscina. El mercat dels diumenges ara el neteja l'empresa Sion Mascaró i nosaltres només hi posam dos homes. Aquesta empresa també s'encarrega alguns dies de buidar les papereres, però altres dies ho feim nosaltres.

Hi ha molta feina...

Molta. Quan fa falta qualcú, pel que sigui, sempre hi hem de ser nosaltres. Tu mateix m'has vist de vegades servint menjar a les festes. Jo he hagut de fer de tot, des de preparar entrepans, a fer de pallaso, fins a anar a cavall a la cavalcada del reis mags!

Ja que has anomenat l'anar a cavall, podríem passar a aquest tema. Tenc entès que ets un gran afeccionat als cavalls.

No t'equivoques. Som un fanàtic dels cavalls. És una cosa a la qual he dedicat moltes hores des de fa més de 23 anys...

Com vares començar?

Vaig començar l'any 85, en què vaig comprar una egua. Després l'egua va criar i poc a poc he anat ampliant l'estable. A casa he tengut més de 40 naixements.

Veig que tens un lloc preciós per a això (just darrera la casa té uns bons estables, un gran terreny amb arbres, un parell de tancats de fusta per als cavalls...). Com aconseguir tot això?

Vaig comprar dues quarterades que eren de la família de la meua dona Magdaleana. Poc a poc ho he anat condicionant. La veritat és que ho tenc molt bé just darrera casa per poder dedicar-me als cavalls.

I què fas amb els cavalls?

El primer de tot es cuidar-los. Després hi ha la cria. He criat cavalls àrabs. Vaig anar a Anglaterra a cercar ponis «Wells» i encara en tenc. Ara també tenc un cavall espanyol de molt bona planta. Després de tot això està l'altra part: ensenyar als animals. Els ensenyam doma clàssica, enganx, etc. Amb els meus cavalls hem anat a fer espectacles a Palma i a molts de llocs. Jo et podria dir que els animals quasi s'han pagat fent espectacles.

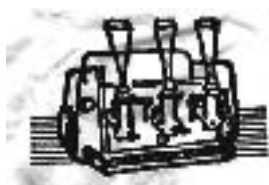
Comparteixes aquest trull amb altra gent?

Aquí també és un lloc de reunió. Ens trobam una sèrie de persones que totes tenim la mateixa passió: el meu cosí, una cosina, una neboda, el meu fill i una colla d'amics a qui agraden els cavalls. És un punt de reunió d'amics on, a més, mai no faltarà material per poder fer una torrada.

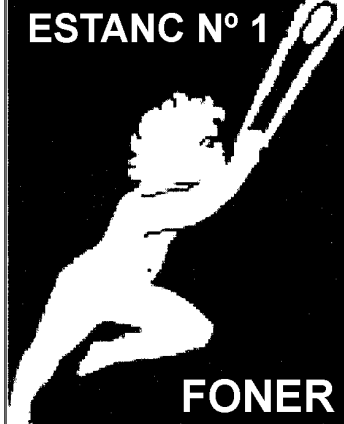
En donar l'adéu a en Biel ens envaeix una certa enveja sana de veure un home que ha sabut dur la responsabilitat de la seva feina però, al mateix temps, no ha descuidat tenir un espai vital on tenir una ocupació gratificant que ha omplert de moments agradables la seva vida.

BAR

CA'N BEIA

CARRER OLESA, 4 Tel. 971 620070
SANTA MARIA DEL CAMÍ

ESTANC Nº 1

Papereria
Tabac
Fotocopiadora
Servei de faxHorari:
Dilluns a divendres
de 9 a 14 h.
i de 15,30' h. a 20 h.Dissabtes i
diumenges de 9 a 14 h.

FONER

Ressenya d'una carnisseria familiar «Ca na Poloni» ha tancat

B.C.U.
Fotos Rafel Pisà

La carnisseria de «ca na Poloni» tancà les seves portes el dissabte 31 de maig, després de 68 anys ininterromputs d'atendre els seus clients santamariers, una carnisseria que fou fundada l'any 1940 pel pare de l'actual propietària a un carrer de Can Colom. A l'actual emplaçament, hi ha estat oberta durant 60 anys.

N'Apol·lònia Bestard i el seu marit Joan Dolç han regentat directament la carnisseria des del 1981, que fou l'any de jubilació del seu pare Macià Bestard. S'ha de remarcar que n'Apol·lònia sempre ha viscut dins la carnisseria, des que era una nina petita. De fet és el seu món; quan debanam la conversa a l'aiguavés de darrera de ca seva els records li brollen a les totes, al mateix temps que sorgeixen emocions pel fet d'haver de tancar. Però el seu home ja s'ha jubilat i ella ja té 63 anys, troben que és el moment de tancar, atès que cap de les seves dues filles, tant na Xisca com na Malen, no poden ni volen continuar amb el negoci, ambdues han escollit altres professions.

N'Apol·lònia i en Joan em comenten que la vida d'uns carnisseres és molt dura i escl-

va, hi ha una feinada que no es veu, no sols és obrir i atendre els clients, sinó tota la tasca de preparar la carn, fer embotits i netejar cada dia.

Amb aquest tancament ja sols quedarà una carnisseria a Santa Maria del Camí, la d'en Bernat Comes «David», al mateix carrer Llarg, ben a prop del Convent.

Convé recordar que fa uns vint anys o menys hi va haver obertes al mateix temps cinc carnisseries a Santa Maria del Camí; a més de «ca na Poloni», les dues dels germans «David», fills de pastor: la de n'Andreu al carrer Andria, xeremier i pastor, i la d'en Rafel al carrer Llarg, que també tenia una guarda d'ovelles; la d'en Toni Marcè «Xisples», pastor i flabioler, al carrer Llarg cantonada amb Bartomeu Simonet, encara que inicialment la va tenir a ca n'Andreu Bestard «des cantó»; i la d'en Pere Bestard «de ses cabres», també pastor, a can Ginyol a la Plaça de la Vila. Cinc carnisseries alhora i totes elles lligades a l'ofici de pastor, amb madones arromangades que donaven una bona mà a la carnisseria.

Una altra carnisseria famosa fou la d'en

Miquel Bestard «des cantó», un mestre que durant la II República feu una bona tasca de renovació pedagògica i que després de la incívica guerra fou represaliat i hagué de fer de carnisser per sobreviure. Era cosí d'en Macià Bestard, pare de n'Apol·lònia. També hi ha parentiu directe entre ella i en Pere Bestard «de ses cabres», ja que són cosins.

Els inicis de la carnisseria

En Macià Bestard Mesquida «de ses cabres», fill i per ventura nét de pastors, obrí una carnisseria l'any 1940 a un carrer de can Colom, al mateix temps que continuava l'ofici de pastor après del seu pare. De fet el mal nom «de ses cabres», prové precisament del fet que els seus avantpassats tenien una guarda de cabres, atès que era molt més habitual tenir una guarda d'ovelles. Passats una anys en Macià ja va traslladar la carnisseria al carrer Llarg, en concret a Can Mateu de s'Estanc, on fins fa uns anys hi havia el supermercat de Santa Maria; la carnisseria era a baix i vivien al primer pis. A aquest segon emplaçament hi varen estar devers sis anys. El 1948 els sortí l'oportunitat de comprar ca na Mosca, que és la casa actual on hi ha la carnisseria. Aquesta casa albergava una petita merceria que es deia ca na Mosca. N'Apol·lònia em conta que els seus pares estaven molt interessats en la casa; el propietari vivia a Palma, hi anaren tot dos en bicicleta i ja donaren una paga i senyal tot d'una.

Als inicis de la carnisseria no hi havia geleres ni cambres frigorífiques. La carn es matava dos o tres dies la setmana, sobretot el dissabte per ser despatxada el diumenge, que era el dia que veritablement es «feia calaix». Val la pena recordar que fins als anys setanta ben entrats a Santa Maria del Camí el diumenge, el dia del mercat, totes les botigues estaven obertes el matí. I tancaven el dilluns, que era un dia que pràcticament no hi havia res obert, era el dia de descans dels botiguers.

Durant les dècades del 1940 fins al 1970 es despatxava bàsicament xot, el seu frit i la sang bullida, també un poc de conill i de pollastre, alguns cops porc. En aquests anys a gairebé totes les cases hi havia galliner

amb gallines i pollastres, gàbies amb conills i la soll amb un porc. Per aquest motiu la carnisseria era bàsicament de xot. En Macià matava els seus propis anyells i xots a un petit escorxador que tenia a ca seva, la sang es bullia en una caldera; ara es fa en greixoneres al forn. També posà una petita granja d'engreix de porcs a Son Collet, on engreixava fins a 60 porcs.

La introducció de la gelera i les cambres frigorífiques

Ja a les acaballes dels anys quaranta posaren a la part del darrera una gelera manual; l'interior de zinc fou fet pel llauner italià Miquel Alfano Flora. Aquest aparell quadrat, que funcionava amb barres de gel, ja els permeté que la carn aguantàs un quants de dies en bon estat. Les barres de gel s'havien d'anar a comprar a Palma. Continuaven matant animals els dimarts, dijous i dissabtes a ca seva.

Sembla que fou devers el 1959-60 que ja instal·laren una cambra frigorífica amb motor, al mateix temps que traslladaren la carnisseria de l'entrada a un quarto lateral, on ara és. Aleshores la carnisseria era una taula gran de fusta, amb una pedra de granit vermell i un piló de fusta per tallar. La carn es penjava de les barres de fusta blanca de la taula amb ganxos d'acer. El 1961 en Macià es treu també la llicència fiscal de xarcuter. De fet, me mostren la llicència fiscal que diu: «*Venta al por menor de tocino fresco, curado o salado, jamón, salchichas, etc.*», i «*Venta al por menor de carne fresca*»; aquesta diferenciació es deguda al fet que hi havia carnisers que sols venien carn i d'altres que al mateix temps feien embotits (en castellà *chacinero* i *charcutero*). El paper que me mostren és de la Delegació de la *FE y de las JONS*, que acaba amb un «*Viva Espanya, viva Franco y aniversario de la revolución nacionalsindicalista*».

Durant els seixanta es quan comencen a fer habitualment salsitxes de carn fresca, botifarrons, sobrassada i camaiot cada setmana.

Aleshores també han d'anar a sacrificar els animals a l'escorxador municipal, on s'entrava per la placeta de can Rubiol. Allà

cada carnisser hi duia les seves pròpies ovelles i porcs, com també alguna vedella comprada al poble.

Durant aquests anys tota la carn prové de Santa Maria del Camí: els xots de la seva guarda, els porcs de la seva granja, el vedells de Son Seguí, Es Cirerers i Es Cabàs, els conills i els pollastres de gent de fora vila que en criava per vendre, uns animals que menjaven sa i bo.

Agafen la titularitat del negoci

El 1978 van fer una segona reforma que ha perdurat fins ara. Amplien la cambra frigorífica i ja els fan posar els mostradors refrigerats amb vidre. El 1981, any de la jubilació d'en Macià, ja es posa el negoci en nom de n'Apol·lònia, i aleshores en Joan Dolç

s'incorpora de ple com a carnisser, com ell li agrada de dir «accidentalment canvià de professió», atès que ell era sastre: durant molts d'anys havia fet de sastre a Palma i durant anys feia de sastre al primer pis.

N'Apol·lònia de fet ja feia anys que era la carnissera, atès que la seva mare va morir quan ella era gairebé una nina.

Des del 1981 fins al dia d'avui n'Apolonia i en Joan han fet feina plegats, ajudats per alguna dona coneguda, que a hores els ajudava en les comandes i en la matança setmanal. Tenien molts de clients de fora poble que venien a posta per adquirir els seus botifarrons i llonganisses.

Les acaballes dels anys setanta i els darrers vint anys del segle passat suposen un canvi social i en els costums dels santamariers. Ja no es poden engreixar porcs als corrals de les cases, de cada vegada es fan menys matances, cada vegada hi ha menys galliners i menys conilleres. Per ventura per aquest motiu hi arriba a haver cinc carnisseries obertes.

Algunes de les carnisseries, entre elles «ca na Poloni», fan de cada vegada més salsitxes i hamburgueses, venen més pollastres, més porc, més vedella, decau el consum de xot. Fan de cada vegada més botifarrons, camaïot, llonganisses i sobrassades.

Ja ben entrats els anys vuitanta deixen d'engreixar porcs, el 1986 ja deixen definitivament la guarda d'ovelles. Ja fa anys que l'escorxador municipal està tancat, han d'anar a Palma o a CARMA –Pont d'Inca- a sacrificar els animals. Una de les tasques principals d'en Joan és visitar ramaders per comprar xots, porcs, vedells. En Joan se'n recorda que durant anys els cinc carnisseros santamariers feien pinya, compraven conjuntament a ramaders, es passaven carn, cada dilluns o dimarts passaven comptes i comentaven la setmana.

Ja arribats els anys 2000, la majoria de carn és mallorquina, però ja van directament a Mercapalma a cercar la mercaderia o els hi porten directament. Els xots els porten de l'escorxador de Felanitx. Els conills i pollastres provenen de granges d'explotacions mallorquines. La carn de vedella és certificada, alimentada amb farratges i gra.

La cloenda

Al llarg d'aquests seixanta anys d'atenció als clients han reformat i modernitzat les instal·lacions de la carnisseria, però han mantingut una gran fidelitat de la seva clientela. N'Apol·lònia i en Joan es recorden de molts clients, n'hi ha que ho són des que en Macià obrí la carnisseria a can Colom, són dones santamarieres ja d'edat que hi anaven amb les seves mares.

Hem de destacar que la carn que es despatxa a aquesta carnisseria, com també a Can David, prové d'animals criats i engreixats a Mallorca. Són carns de bona qualitat, més cares que les de les grans superfícies, però d'on provenen les carns que allà s'hi despatxen? La qualitat no sols es paga, sinó que sobretot s'assaboreix.

Han canviat ferm els costums dels santamariers i de les seves carnisseries. Poques cases fan matances, poquíssimes cases tenen galliners i conills. El frit de xot de Pasqua pocs recorden que ha de dur també els budells, cada cop es ven menys el

xot, sobretot es despatxa pollastre i porc, com també preparats –salsitxes, hamburgueses, arrebossats, pilotes, etc. Per Nadal sempre hi havia moltes comandes de porcella i indiots, que han baixat. Es manté molt bé la carn de xot per fer panades.

El tancament de la carnisseria familiar de «ca na Poloni» també es la crònica d'un canvi de costums fort en la vida gastronòmica i en els costums de la menjua de carn dels santamariers.

N'Apol·lònia i en Joan han estat i són una parella de carnisers amb un tracte familiar als seus clients, recorden els detalls i les seves preferències, apacibles i d'un tarannà pausat i lent, amics de la conversa i de fer tertúlia amb els clients.

Ambdós se manifestaren durant la conversa que varem mantenir una vetlada d'un vespre de maig a ca seva que volen agrair als seus clients la seva fidelitat i la seva confiança.

Sense voler-se-les donar d'entesa, ni molt menys de melòmana, aquesta Mosca, que va assistir als concerts que la Coral de Santa Maria del Camí i la Coral de Pensionistes i Jubilats donaren per les festes de Sa Fira passada, vol donar testimoni del que va viure i sentir a les acaballes d'ambdós recitals.

El que visqué foren uns moments agradables, i fins i tot emotius (dedicatòria pòstuma del director de la Coral de Pensionistes al seus germans), al llarg de l'audició d'unes peces interpretades meritòriament, que ompliren la sala d'entusiastes aplaudiments.

El que va sentir van ser una sèrie de comentaris, en boca de no pocs espectadors, en sentit comparatiu de l'actuació d'ambdues agrupacions corals, tots ells favorables a la

Coral de Pensionistes en detriment de la Coral de Santa Maria del Camí.

De dits comentaris, uns feien referència a la major coordinació i entusiasme de la mal nomenada «coraleta», per damunt de la seva germana... gran?; altres, més incisius, feien referència al malestar intern entre cantaires i direcció de la Coral de Santa Maria, el qual redunda en el desànim i en la falta d'assistència d'una partida de membres, als quals es pogué veure al pati de butaques com a espectadors. Tot plegat fa que l'actuació de la Coral sia menys brillant del que podria ser.

Aquí queda dit i expressat el que aquest dípter va copsar entre el públic assistent als concerts de Sa Fira 2008, sense voler afegir ni llevar res del que va sentir. Els qui hagin de fer les reflexions que pertocuin –si pertocuen– que les facin, que això ja no és cosa d'aquest humil insecte.

**VIVERS
SANTA
MARIA**
SAT 1117

Camí des Raiguer, 77 - Santa Maria del Camí
Tel: 971 140 041

Santa Maria
OPTICA

Plaça Hostals, 23 A - Tel. 971 140 046
07320 Santa Maria del Camí - Mallorca (Illes Balears)
Banco y Bienes S.L. - CIF B 57340341

Margalida Canyelles Marcé

A l'anterior número em vaig referir als Bestard "Forner" sense entrar en detalls sobre l'origen d'aquest sobrenom. Doncs bé, aprofit l'avinentsa per fer-ho ara perquè precisament en aquesta família té l'origen la branca dels Bestard de ses Cabres.

El tancament de la carnisseria de ca n'Apolònia, filla de l'amo en Macià, és un d'aquells esdeveniments que depenent de cadascú ens afectarà a diferents nivells; ara bé, com a santamariers, cada cop que tanca un d'aquests establiments tradicionals i familiars la notícia té un ressò especial perquè ja en queden ben pocs.

I per a la família es tanca un cicle de més de tres generacions dedicades a l'ofici de pastor i carnisser. Així que aquesta vegada varia el format de la secció. Sempre havíem tengut una casa com a referent per resseguir les famílies que l'havien habitada o tenguda en propietat; ara serà a l'inrevés: una família serà el fil conductor per recórrer les diferents cases que habitaren.

Els Bestard "Forner"

A principis del s. XIX sembla que en aquesta casa del carrer Llarg hi havia un forn. A les anotacions de la llibreta de registre del compliment pasqual del 1819 (Salpàs) apareix amb la següent denominació i relació de les persones que hi viuen (no consten les edats):

Casa del Forner

Andreu Bestard
Andreu Bestard
Antonina Bestard
Francinaina Crespí
Pere Bestard
Josep Bestard

En aquesta casa del carrer Llarg que fa cantonada amb el carrer Paborde Jaume hi havia la carnisseria de l'amo en Miquel d'es Cantó

A principis del s. XIX la família Bestard va tenir-hi un forn o bé a la casa hi havia un forn: el forn que ha donat lloc al sobrenom dels Bestard «Forner»

Aquest és l'origen del sobrenom "Forner" lligat al llinatge Bestard, tractant-se d'una família molt extensa a causa del predomini dels fills mascles.

Una de les branques d'aquest arbre extens, que té l'origen en la família d'aquesta casa de cap de cantó del carrer Llarg, és la dels Bestards "de ses Cabres".

El forn ja no l'hi hem vist; en temps més pròxims el que hi hem vist és la carnisseria que regentava Miquel Bestard Mulet, casat amb Esperança Santandreu. L'amo en Miquel "des Cantó" abans d'obrir la carnisseria havia estat mestre d'escola.

Consultant un document del mateix any com és l'Apeo Garay del 1819, trobam registrats, un a continuació de l'altre, aquests dos noms:

José Bestard

Casa con horno y corral sita en la calle Larga

Andrés Bestard

Casa con horno y corral sita en la calle Larga

HISTÒRIA Cinc generacions enrere...

(1) Pere Bestard. Les dades genealògiques de què dispòs es remunten al matrimoni format per Pere Bestard i Margalida Capó Lladó. D'ell sé que morí abans del 1879. La seva dona ho féu el 2 de desembre del 1886 a l'edat de 80 anys. D'acord amb l'acta de defunció va morir en el seu domicili del carrer de Sant Jordi número 18. Va deixar sobrevivents onze fills, tots casats menys una fadrina: Andreu, Josep, Francesca Aina, Isabel, Pere, Bartomeu, Catalina, Miquel Llorenç, Margalida i Miquela, l'única que encara era fadrina. Tots vivien a Santa Maria a excepció d'Isabel, que vivia a Puigpunyent. Fins aleshores he pogut documentar els següents matrimonis dels onze germans Bestard Capó:

Catalina Bestard Capó (1852 -)
= Miquel Dols Creus

Aquest matrimoni va tenir deu fills. Un dels que en conec la descendència és Pere Dols Bestard, nascut el 1876 «*Panerer*». Tenien el seu domicili en el Rafal dels Polls.

Andreu Bestard Capó
= Catalina Canyelles Canyelles

Padrí de don Andreu Bestard. Va comprar els tres primers solars de son Dols, quan es va establir, i es va obrir l'actual carrer Ramon Llull. Domiciliat a la carretera d'Inca número 15 (ca ses Reies). Professiò: comerciant.

Pere Bestard Capó
= Catalina Fiol Puig

Pare del capellà «*Forner*», padrí d'en Pere «de sa Carn», de la mare d'en Pep «Costurer»... Domiciliat en el carrer Llarg. Professiò: carnisser.

Llorenç Bestard Capó
= Margalida Matemales Rullán

Llorenç era pastor. Domicili: carrer del Sol, número 21.

Miquel Bestard Capó (1847 -)
= Jerònia Sbert Dols

Repadrí de n'Apolònia. Domiciliat en el carrer Escardona (actual Paborde Jaume). Professiò: carnisser, però en un padró anterior hi figura com a forner.

(2) Miquel Bestard Capó. Del matrimoni format per aquest Miquel, que ja era carnisser i vivia en el carrer Escardona o can Cardona (actual Paborde Jaume), i la seva dona Jerònia Sbert Dols, he pogut documentar el naixement d'una filla i sis fills: Margalida, Pere, Andreu, Miquel, Josep, Bartomeu i Tomàs Bestard Sbert.

Per informacions de la família em consta que Josep i Tomàs moriren en el Front i Bartomeu va anar-se'n de «*carabinero*» i no en varen saber pus noves.

De la resta de germans ens centrarem en la descendència de Pere, el germà major, perquè és el pare dels cinc germans coneguts amb el sobrenom «*de ses Cabres*».

Ara bé, com a continuadors de la tradició familiar del pare com a carnisser, no podem deixar de fer esment a Andreu Bestard Sbert, que era el pare del carnisser Miquel Bestard Mulet i padrí de n'Andreu «*d'es Cantó*». Aquest home ja feia de carnisser. La carnisseria estava ubicada a la casa número 18 del carrer Llarg, que fa cantonada amb el carrer Paborde Jaume.

Pere Bestard Sbert «*de ses Cabres*»

(3) Pere Bestard Sbert. Pere Bestard Sbert va néixer als voltants del 1883. El coneixien com en Pere «*de ses Cabres*» perquè en tenia una guarda, les passejava pel poble i a les cases li compraven la llet que ell munyia en el mateix portal. Es va casar amb Jerònia Mesquida Dols, «*Puça*», i tengueren dos fills i tres filles: Miquel, Jerònia, Catalina, Macià i Apolònia. Vivien en el carrer que antigament es deia des Pou, devora es Pontet, i és l'actual carrer mossèn Joan Mesquida. La seva era la casa que podem veure a la fotografia.

Apolònia Mesquida Dols «Puça» casada amb Pere Bestard Sbert. Mare dels cinc germans Bestard Mesquida: Miquel, Jerònia, Catalina, Macià i Apolònia

27
coanegra

En aquesta casa del carrer mossèn Joan Mesquida (antigament carrer del Pou) vivia en Pere de ses Cabres i la seva família. Actualment està dividida i són dues.

Aquí també és on de fadrí va obrir-hi la carnisseria el seu fill Macià Bestard Mesquida.

[1] PERE BESTARD de ses
Torres
(- n. de 1874)
MARGALIDA CAPÓ
(1806 - 1898) el muller

[2] MIQUEL BESTARD CAPÓ
(1847)
- JERÒNIA SBERT DOLS

[3] PERE BESTARD SBERT
(1883 -)
= APOLÒNIA MESQUIDA
DOLS
(1883 -)

[4] CINC GERMANS
BESTARD MESQUIDA:
MIQUEL
JERÒNIA
CATALINA
MACIÀ
APOLÒNIA

En aquesta casa del carrer del Sol hi havia la carnisseria de l'amo en Martí Crespí àlies «Pitxón» casat en segones núpcies amb na Catalina «de ses Cabres»:

(4.1) Catalina Bestard Mesquida.

Va néixer el 1915 Es va casar amb Martí Crespí Frontera, «Pitxón», viudo que tenia quatre fills de la primera dona. El matrimoni va tenir quatre fills més. Martí era carnisser i tenien carnisseria oberta en el carrer del Sol número 1, a la casa on actualment viuen els germans fadrins Miquel i Apolònia Crespí Bestard.

Els altres dos fills d'aquest segon matrimoni són na Catalina i en Pere, casat amb Elionor Garau de can Gotleu. Aquest darrer matrimoni, actuals posaders de son Oliver, també dugueren la carnisseria d'Andreu Comes del carrer Andria als voltants dels anys noranta.

L'amo en Martí tenia sucre i va morir quan el seu fill petit només tenia 5 anys. Com més endavant veurem, continuaren el negoci el seu cunyat Miquel Bestard Mesquida i la seva dona, Catalina Estarelles «Bunyolera».

Les fotografies són de Martí Crespí Frontera de fadrí, Martí a l'any 1951, Catalina Bestard Mesquida a l'any a 1961 i Catalina en una de les seves fotos més recents

HISTÒRIA

Casa coneguda amb el nom de can Nofre a la plaça de la Vila (esquerra de la foto) on en Miquel «de ses Cabres» hi va obrir la carnisseria abans de passar-la a can Ginyol. A la casa de la dreta hi va haver una botiga coneguda amb el nom de ca na Mates

Miquel Bestard Mesquida i Catalina Estarelles Castell

(4.2) Miquel Bestard Mesquida

va néixer el 1907. Es va casar a l'edat de 32 anys amb Catalina Estarelles Castell, natural de Bunyola.

Miquel, igual que el seu pare, era pastor. La seva dona fa fer feina durant anys, fins que va esclatar el Moviment, a la fàbrica dels teixits.

Quan al seu cunyat Martí el sucre el va impossibilitar de continuar amb el negoci de la carnisseria, Miquel i Catalina l'obriren a la casa coneguda amb el nom de can Nofre, a la plaça de la Vila, on hi estaven de lloguer. Posteriorment, una vegada que varen haver comprat la casa de can Ginyol, traspassaren la carnisseria i la tengueren oberta prop de 40 anys juntament amb la seva nora Coloma.

En Pedro fa anys que és l'amo de son Seguí.

Casa que comprà el matrimoni Bestard Estarelles a la família de can Ginyol. Abans que els Ginyols ho comprassin hi havia hagut l'antiga posada de son Torrella

A la fotografia podem veure el matrimoni format per Miquel Bestard Mesquida i la seva dona Catalina Estarelles Castell amb els seus fills: Pere, Apolònia i Toni.

HISTÒRIA

(4.3) Jerònia Bestard Mesquida es va casar amb Lorenzo Rodríguez García que va venir de Madrid amb Josep Bestard Fiol, el capellà *Forner*. Lorenzo era el seu xofer.

Tengueren un fill i una filla: na Rosita Rodríguez Bestard que era casada amb Pere Roca l'actual jutge de Pau. El fill és Lluís Rodríguez Bestard casat amb n'Antònia Pastor. Viuen en el carrer Ramon Llull.

Na Jerònia va quedar viuda ben jove i va posar-se a fer feina per la família de can Juncadella.

*Jerònia Bestard Mesquida i
Lorenzo Rodríguez García el dia del seu casament*

*Josep Bestard Fiol, el capellà «Forner» era un tio del
padrí de na Francesca Torrens qui ha facilitat la
reproducció del retrat que té penjat a l'entrada de casa
seva en el carrer Llarg. El capellà era cosí del pare de
na Jerònia*

Apolònia Bestard Mesquida i Josep Sampol Simó

(4.4) Apolònia Bestard Mesquida es va casar amb Josep Sampol Simó, natural de Palma. La primera filla del matrimoni -que nomia Maria- va morir que només tenia sis mesos. Llavors tengueren una altra nina i tornà a fer el nom de Maria. Tengueren dos fills més: na Catalina i en Sebastià Sampol Bestard.

Josep feia feina a les brigades que acondicionaven les vies del tren i vivien a la carretera d'Inca prop de Son Dols just davant la tenda de motos, a la casa on actualment hi viuen les dues germanes d'en Sebastià.

(4.5) Macià Bestard Mesquida

va néixer el 20 d'octubre del 1916. L'any 1936 va anar-se'n a Ciutadella a fer el servei militar. Hi va passar dos anys. Quan va tornar de Ciutadella va obrir carnisseria -va posar taula com deien abans- a un quarto de la casa dels seus pares en el carrer mossèn Joan Mesquida.

Amb posterioritat, després de contreure matrimoni l'any 1943 amb Francesca Ordines Salom, «*Mafona*», varen llogar l'entrada de la casa número 96 del carrer Llarg i hi varen passar la carnisseria. A la casa del costat hi vivia mestre Miquel Alfano, conegut com «*es Peller*». Mestre Miquel i la seva dona Antònia anaren a viure, durant una temporada, devora l'església perquè ell era l'escolà. Com que la seva casa quedava buida oferiren al matrimoni Bestard Ordines passar la carnisseria a casa seva per tal que així poguessin estalviar-se el lloguer. Macià i Francesca acceptaren l'oferta i la hi tengueren fins que compraren la casa on ha estat fins a dia d'avui. Mestre Miquel «*Peller*» i la seva dona mai no els varen cobrar la renda, sempre els hi deixaren estar de franc.

Al cap d'uns anys d'haver-se casat va néixer l'única filla del matrimoni, que és n'Apolònia Bestard Ordines.

Llavors l'amo en Macià va saber que la casa de ca na Mosca, on hi estaven dues al·lotes que hi tenien una merceria, era venal. No va voler deixar passar l'ocasió i un bon dia devers les dotze del migdia tancaren la carnisseria, agafaren una bicicleta perhom i partiren en direcció a Palma per tal d'aparaular la compra, que aviat va fer-se efectiva.

Fotografia de l'amo en Macià. El podem veure passejant amb el seu gaiato en un dels viatges que va realitzar quan ja s'havia jubilat

Ja a ca na Mosca primer de tot posaren la taula dins l'entrada, però llavors la passaren al quarto de l'esquerra, que és on ha estat fins al dia d'avui.

Particularment sempre he recordat els baixos de les parets revestits amb un estucat de color marfil, amb aquelles vetes de color que volien imitar les del marbre i els dos escalons o l'escaló que havies de baixar per accedir-hi.

Reproducció de la pàgina del llibre de família on es registrà el matrimoni format per Macià Bestard i Francesca Ordines

Llinatges de Mallorca i el seus escuts

OMAR, HOMAR

En omes d'ogier, un delli ome
me el cap de la riu de la mar,
i l'ansa n'iga per la boca, tot en
el seu vol natural.

Rafel Joan

L'etimologia d'aquest llinatge és un poc confusa: pot ser un derivat col·lectiu d'«om», camp d'oms, o, per altra banda, podria venir del nom personal germànic «Audomar» o del nom àrab «Umar».

Aquest cognom en el segle XVI es trobava establert especialment a la vila de Petra, on podien trobar-se fins a cinc caps de família amb aquest llinatge. Amb menys freqüència es trobava també a Manacor i a Valldemossa.

Al *Repertori d'Antropònims Catalans*, als comtats dels Pallars i Ribagorça, l'any 987 hi figura Bonofilio Homar, sense aclarir ofici ni classe social.

Pere Homar l'any 1285 fou un dels síndics que en nom de la vila de Valldemossa feu jurament de fidelitat i reté homenatge al rei Alfons III d'Aragó. Aquesta podria ser la primera referència documental que indica la presència d'aquest llinatge a Mallorca.

El segle XIV trobam les següents persones al *Corpus d'Antropònims Mallorquins*: Arnau Homar, al monedatge de la parròquia de Sant de Miquel l'any 1390, Joan Homar al monedatge de Santa Eulàlia del 1336, i Pere Homar al quern de la parròquia de Sant Nicolau a mitjan segle XIV.

A la llista d'homes d'armes elaborada l'any 1359 en ocasió de la guerra amb Castella, que inclou tots els homes de 16 a 60 anys en disposició de poder usar armes, llista que concerneix als pobles de la part forana, hi figuren Arnau, Guillem, Johan, Llorenç i Pasqual Homar, del poble de Petra, i Domingo Omar, de Binissalem.

L'any 1589 es concedeix llicència per part del Jurats del Regne a Juan Homar per substituir Pier Cardinal, del Regne de França, que havia vingut l'any 1587 per ensenyar «lo art d'esmolartisores d'abaixar», davant la penúria i necessitat que es passava a aquest regne per la manca de coneixedors d'aquest art.

Als *Pergamins* de la Cartoixa de Valldemossa trobam les següents persones:

A Manacor, el 2 de febrer del 1591, el testament d'Antoni Homar de Petra, veí de Manacor.

El 23 de maig del 1630, Bartomeu Homar, Ponç Homar i el seu fill Mateu Ponç Homar figuren entre els creditors a la subhasta de la possessió dita So na Jaume, dels hereus de Pere Busquets.

El 23 d'agost del 1617 Gabriela Homar figura entre les religioses del convent de Sant Magdalena de Ciutat, a les quals Arnau de Santa Cília traspasa un cens de 20 sous per a la celebració d'un ofici cantant a l'església d'aquest convent per l'ànima de Margalida Santa Cília i Pax.

Al Registre d'Esports de l'Església de Mallorca, «Concessos», figuren:

El 15 de novembre del 1460 Arnau Omar, de la parròquia de Petra, feu de testimoni en el compromís de Miquel Sagui de Sineu amb Praxedes, també de Sineu.

Miquel Costa d'Inca amb Caterina, filla de Jaume Homar de Petra, el 21 de gener del 1461

El 15 de febrer del 1461, Gabriel Omar amb Antonina, filla de Jaume Sans de Petra.

Nicolau Homar, fill de Arnau de Petra, amb Michele, filla de Jacme Pou, el 28 d'abril del 1462.

El mes de setembre de l'any 1379 rebé la tonsura Antoni Homar, fill d'Arnau Homar de Petra.

El 25 de febrer del 1580 es començà un procés entre Mariana Homar i Bartomeu Homar, de Valldemossa, cada un dels quals pretén ser el preferit per rebre 6 quarteres de blat d'almoïna.

Elisabet Amar, viuda d'Honoffra Homar i Muntaner, el 12 de desembre del 1495 ordena que cada any es doni als pobres vergonyants de Bunyola una quartera de blat de pa cuit.

El venerable Gabriel Homar, en son testament de 20 de desembre del 1552, en poder del notari Ramón Llull de Manacor, 6 quarteres de forment (blat) per poder fer almoïna.

Josep Homar fou un dels capitans del temps de Felip IV que serviren valerosament a les guerres de Catalunya; morí essent ajudant del mestre de camp el 5 de febrer del 1680 a la vila de Santa Margalida, en fama de santedat.

Com a topònim a Mallorca, el trobam:

Al terme de Bunyola. Son Homar, situat entre Es Rafalot, Son Amar, Son Serra Vell i les Veles d'en Company. Documentat l'any 1648 com a possessió, pertanyia al doctor Hug Net.

Son Homar de Na Pic. Terrenys del terme de Petra, entre els Cellers, la Vinya Gran i Son Burgués.

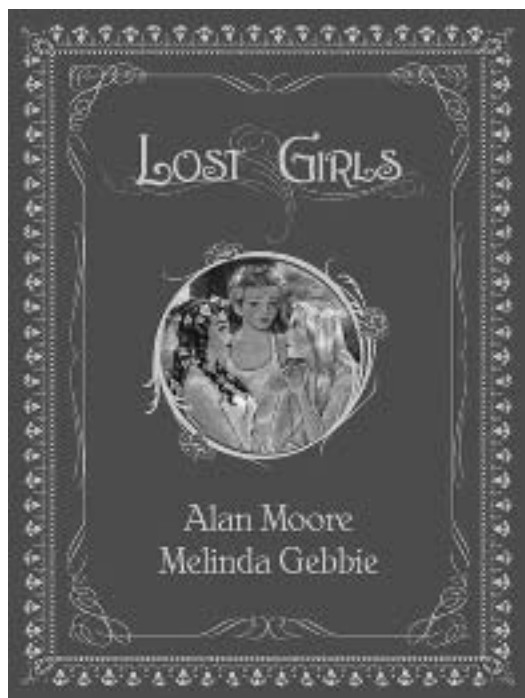
Actualment és al municipi d'Alaró on el llinatge Homar està representat de manera més abundant: aquesta representació la podem qualificar d'alta i destaca amb força damunt dels altres pobles de Mallorca, però on és concretament més important és a la ciutat de Palma.

Fonts:

Repertori d'Antropònims Catalans.

Corpus d'Antropònims Mallorquins del segle XIV. *Els mallorquins nom a nom.* Els pergamins de la Cartoixa de Valldemossa. El Capbreu d'Almoïna.

Lost Girls ens mostra tres heroïnes de la literatura universal: Wendy (Peter Pan), Alicia (en el País de les Meravelles) i Dorothy (el Mag de Oz) en les seves primeres experiències sexuals, amb la conseqüent pèrdua de la innocència.

Lost Girls, escrit per Alan Moore i il·lustrat per Melinda Gebbie, és l'acumulació d'aproximadament setze anys de treball en tres grans volums i es ven amb una caixa que recollirà els tres lliuraments. Aquesta obra, segons el mateix autor, té elements «pornogràfics». Els capítols abasten els aspectes de la perversió, exploren diferents matisos de la sexualitat, els tabús de la seva època, i hi ha episodis que van des de l'incest i la violació a les més innocents formes d'entremaliadures sexuals. La història se centra principalment en tres dones que s'allotgen

en un «luxós» hotel a Àustria; entre elles s'inicia una relació que les du a participar en actes sexuals o a recordar les seves experiències de joventut. Aquestes noies/dones, no obstant això, són molt conegudes per la gran majoria de lectors: qui no coneix les obres originals i les fantasies infantils d'Alicia, Dorothy i Wendy? És per aquest motiu que el lector sent que té una complicitat i una relació íntima amb les tres protagonistes. És una obra polèmica, vitalista i repleta de referents literaris. El seu autor, Alan Moore, considerat com un dels millors guionistes del còmic actual, tal com demostren en les últimes dècades obres com *V de Vendetta*, *Watchmen*, *From Hell*, *La Cosa del Pantano...*, ara ha creat un còmic polèmic amb l'etiqueta de prohibit en alguns països i en uns altres, com França, amb molts problemes per a l'editorial Delcourt, fins a aconseguir editar-lo d'una forma discreta per evitar enfrontaments amb el públic més conservador.

Lost Girls és en definitiva una obra important, escrita per un dels autors més importants del còmic actual i que al costat de Melinda Gebbie, la seva esposa en la vida real, han aconseguit que un simple encàrrec de conte eròtic per a la revista *Taboo* es converteixi en una excel·lent obra que, com ja he comentat abans, els ha suposat més de 15 anys de treball conjunt. Norma Editorial ha mantingut la seva edició original, presentant un volum de gran qualitat.

FITXA

Títol: *Lost Girls*.

Autors: Alan Moore i Melinda Gebbie.

Editorial: Norma editorial.

Data: Abril 2008.

Pàgines: 104.

Preu: 20 • (Inclou estoig per als tres volums).

<http://miontedon.blogspot.com/>

AUTOESCOLA RUBI

CLASSES DE TEORIA A LES 19 HORES

LLICÈNCIES DE CICLOMOTOR,
EXÀMEN EN AUTOESCOLA

Carrer Jaume Juan, 9 SANTA MARIA - 971 62 03 31

INSTAL.LADORA STA. MARIA

Llorenç Sans Rosselló

C/ Casesnoves Nº 23

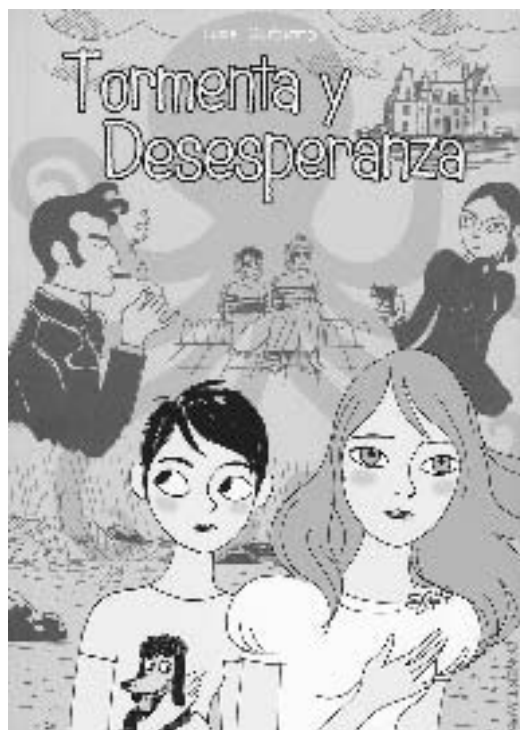
Sta Maria

TEL: 971 62 06 02

Tormenta i desesperança

COMIC

Jaume Martí Santandreu

Tormenta y Desesperanza, la segona obra de certa extensió -després de *Laurence*, inèdita en el nostre idioma- de la francesa Lucie Durbiano, ha estat editada a Espanya per Ponent Mon. L'autora demostra la seva qualitat com historietista a pesar de la seva joventut. Dibuixada amb un estil senzill, aquesta obra és un elegant exercici de ficció. Aquesta novel·la

gràfica és una història d'aventures protagonitzada per adolescents, contada amb un estil amè i divertit. Inicialment ens presenta una història amb un estil costumista, confeccionada sobre una base ja molt coneguda, la història de dues germanes filles de pares separats que van a passar les vacances d'estiu amb el seu pare i es troben amb els seus amics de l'època estival. Els personatges són els habituals que han anat creixent amb el pas dels anys, i es pot dir que la relació d'amistat entre tots ells és la base de l'inici d'aquesta història; els joves són a les portes de l'adolescència, el que els fa sentir un fort impuls cap al coneixement del sexe oposat, unit al desig de viure noves aventures i experiències en més importants del còmic actual i que al costat de Melinda Gebbie, la seva esposa en la vida real, han aconseguit que un simple encàrrec de conte eròtic per a la revista *Taboo* es converteixi en una excel·lent obra que, com ja he comentat abans, els ha suposat més de 15 anys de treball conjunt. Norma Editorial ha mantingut la seva edició original, presentant un volum de gran qualitat.

FITXA

Títol: *Tormenta y Desesperanza*.

Autora: Lucie Durbiano (guió i dibuix).

Editorial: Ponent Mon, 128 pàgines (color) - 17 •.

<http://miontedon.blogspot.com/>

MIQUEL SERN

INSTAL·LADOR ELECTRICISTA

c/. Quartades nº 1- 2º - 1
07320 Santa Maria de Camí

TEL. 971 14 02 09
971 62 10 66
MÓVIL: 649 49 64 19

Bar Gelateria

Can Pep

TAPES I ENTREPANS

Plaça Hostals, 34 - tel. 971 140 334
Santa Maria del Camí

REPARACIONS I MUNTATGES ALUMINI/PVC

METAL
CARPIN

- * FINESTRES CORREDISSES I PRACTICABLES
- * PORTES CORREDISSES I PRACTICABLES
- * RUPTURA PONT TÈRMIC
- * ALUMINI I FUSTA
- * PVC
- * TANCAMENT GALERIES I TERRASSES
- * MAMPARES DE BANY
- * BALCONS
- * SÒTILS
- * CORBES

TELEFONAU I DEMANAU
PRESSUPOST SENSE COMPROMÍS
616 762 641

FUSTERIA CANYELLES SL

MIQUEL I MATIAS CANYELLES PIZA

C/. Costa i Llobera, nº 2 Tel. 971 62 00 80 - Fax. 971 14 09 08
07320 Santa Maria del Camí

1ª fira còmic nostrum

Jaume Martí Santandreu

Durant els dies 23, 24 i 25 de maig el Pati de La Misericòrdia ha acollit un esdeveniment que ha fet les delícies dels amants dels còmics. Intentant unir-nos al grup de ciutats espanyoles, que any rera any organitzen aquest tipus d'esdeveniments seguint i imitant el recentment finalitzat Saló de Barcelona, l'indiscutible número 1 d'Espanya i una de les millors d'Europa.

Còmic Nostrum s'ha beneficiat de l'experiència positiva, resultat de les anteriors Firetes de Llibres i Còmics vells, que s'ha duit a terme a la mateixa Misericòrdia i a diversos pobles de l'illa de Mallorca.

Malgrat les inclemències del temps, la Fira va tenir un balanç totalment positiu acollint una excel·lent afluència de públic, s'ha xifrat entorn de 9.000 els visitants al llarg de les tres jornades. El mal temps, acompanyat de pluja, va ser present tots els dies, no obstant això, els còmics varen vèncer a la pluja, igual que en la majoria d'ocasions el superheroi venç al Mal. Per tant, aquesta primera edició de Còmic Nostrum ha superat amb escreix totes les expectatives creades, tan sols serà necessari polir una sèrie de petits detalls en la propera i ja esperada segona edició.

Aquesta Fira ha estat organitzada per la Associació d'Amics i Víctimes del còmic i el Consell de Mallorca. L'èxit s'ha aconseguit gràcies al gran i ampli ventall d'alternatives que ha ofert aquesta fira, on s'han reunit gent de totes les edats i els gusts. Hi ha hagut activitats escolars, tallers de còmic, concerts de jazz, presentacions de novetats, xerrades amb els autors convidats, sessions de signatures, teatre i venda de còmics, còmics i més còmics....

Un apartat important d'un altíssim nivell, ha estat el dels autors convidats, tots ells de reconegut prestigi, amb uns àmbits i temàtiques molt diferents entre ells. L'autèntica estrella ha estat Purita Campos, autora de solguda trajectòria i creadora gràfica del mite anomenat *Esther*. Un altre autor dels anomenats històrics i mereixedor de l'homenatge dispensat va ser Luis Bermejo, conegut per les Aventures del FBI, Aventures bizarras Capitan Trueno i creador de l'única adaptació coneguda al còmic del Senyor dels Anells. També ens han visitat Carlos Pacheco el nº1 dels artistes espanyols dins el mercat americà, Sebas Martín, màxim exponent del

nou còmic gai, el duo Raule i Roger Ibáñez, triomfadors a tota Europa amb l'obra Jazz Maynard i la simpàtica Sònia Pulido, excel·lent autora i habitual en un sens fi de publicacions.

En la part comercial, cal destacar la participació d'un important grup de particulars, que varen aprofitar per treure a la venda les seves petites joies, en alguns casos per duplicitat d'elles i en uns altres, la majoria, per falta d'espai a casa i per les ganes de seguir col·leccionant obres de més interès de la nostra època actual.

Per últim destacar l'excel·lent cartell de la Fira, realitzat pel magnífic autor, il·lustrador, editor i veí del nostre poble, Tomeu Seguí.

Les darreres activitats organitzades a la Biblioteca Cas Metge Rei han estat protagonitzada pels llibres.

Dins el marc de la fira, el Dia de Sant Jordi, va ser presentada la **Guia Patrimonial del Raiguer**, coordinada pel santamarier Gabriel Ordinas. Aquesta guia recull en una sèrie de fitxes informació sobre el patrimoni natural, geològic, arqueològic, historicoartístic, etnològic i industrial dels onze municipis situats als peus de la Serra de Tramuntana i que integren la Mancomunitat del Raiguer. Dos dels autors de l'obra, Gabriel Ordinas i Tomàs Vibot, varen fer una presentació dels diferents béns patrimonials santamariers, una selecció d'edificis, construccions i espais naturals, dels seus aspectes històrics i particularitats, que ens permeten conèixer millor la nostra realitat patrimonial.

I ja dins el mes de maig va ser presentat el llibre del periodista i escriptor felanitxer Andreu Manresa, **Invitació a la felicitat**. Aquesta obra no és un receptari estricte ni un assaig antropològic, és un evocació de la gastronomia mediterrània i ens recorda que menjar és gaudir, recordar i descobrir, un gest de recerca d'una certa felicitat, entre la curiositat i l'enyorança.

En la mateixa vetllada fou presentat el nou vi «Porprat» del celler santamarier Jaume de Puntiró, un vi negre de guarda provinent de la vinya ecològica de Can Quart, amb etiqueta il·lustrada pel pintor Miquel Segura i text de l'escriptor Andreu Manresa. La vetllada va acabar amb un tast del vi comentat per l'enòleg i químic Joan Mora.

I un parell de dies després els nostres usuaris més petits varen poder conèixer de la mà de na Paula Rodríguez els nous contes que han arribat a la biblioteca del Premi d'Animació a la Lectura Maria Moliner, que organitza anualment el Ministeri de Cultura amb la *Federación Española de Municipios y Provincias*, i en l'edició de l'any passat va guanyar el projecte presentat per la nostra biblioteca.

Respecte als concursos organitzats a la biblioteca, darrera les pistes del «Llibre amagat» del mes d'abril s'hi amagava **El llibre dels feyts**, la crònica del rei Jaume I, (1208–1276). Conegut amb el sobrenom d'*El Conqueridor*, el comte de Barcelona, rei d'Aragó, de València i de Mallorca i senyor de Montpeller, del qual enguany celebrem el vuit-cents aniversari del seu naixement, des de la conquesta de Mallorca (1229) ha esdevingut el principal referent de la nostra història i de la nostra cultura, i aquesta crònica, escrita el segle XIII, narra la vida i les gestes del monarca, conegut també com «l'home dels nassos».

I darrera les pistes del «El personatge misteriós» del passat mes d'abril, s'hi amagava Charlie Bucket, protagonista del llibre **Charlie i la fàbrica de xocolata**, de l'escriptor Roal Dahl, que a través d'una xocolatina va conèixer uns personatges molt curiosos, en Willy Wonka i els Umpa Lumpes.

Els guanyadors d'aquest mes han estat na Catalina Riutort Cañellas i n'Alicia Trujillo Álvarez. L'enhorabona a totes dues!

Veniu a la biblioteca a conèixer les nostres darreres adquisicions i participau en els nostres concursos!! A veure si endevinau el llibre amagat d'aquest mes de maig, encara hi sou a temps a participar:

EL CHOR

Dues cases antigues, en dignitat semblants,
a la bella V..... on situem l'escena,
cap a revoltes noves antic rancor les mena,
i sang civil embruta les mans dels ciutadans.
Dels lloms fatals d'aquests dos enemics nascuda,
una desventurada parella d'amadors,
en la més llastimosa i esgalabrant caiguda,
morint, sepulta els odis dels seus progenitors.
L'horrible pas d'aquest amor, que mort entela,
i la continua ràbia dels vells, que solament
la fi desgraciada de llurs infants cancel·la,
serà, per dues hores, aquí, nostre argument.
Si amb pacient orella presteu atenció,
esmenarà defectes la bona intenció.

Darreres adquisicions.

CULTURA

Tot seguit vos informam d'algunes de les novetats bibliogràfiques de la biblioteca:

- AMIS, Martin, *Casa de Trobades*.
- BOYNE, John, *El noi del pijama de ratlles*.
- COMES, Melcior, *La batalla de Walter Stamm*.
- Consell de Mallorca, *Guia de les rutes del Pla territorial de Mallorca*.
- COOPER, Brian (coord.), Internet. *Guia para conectarse y navegar*.
- ETXEBARRIA, Lucía (dir.), *Lo que los hombres no saben... El sexo contado por las mujeres*.
- FÀBREGA, Jaume, *Cuina tradicional i sana. Carn i caça*.
- FERNANDEZ MALLO, Agustin, *Nocilla Experience*.
- FERRÀ I MARTORELL, Miquel. *La Mallorca romana, passa a passa*.
- FRONTERA, Guillem, *La mort i la pluja*.
- GILDEMEISTER, Heidi, *La jardineria d'estil mediterrani*.
- GOPLESTON, Frederick, *Historia de la filosofía, 1. Grecia y Roma*.
- IZAGUIRRE, Boris, *Villa Diamante*.
- LLOP, José Carlos, *Paris: suite 1940*.
- LESSING, Doris, *La clivella*.
- MANERA, Carles, *Història del creixement econòmic a Mallorca*.
- MANRESA, Andreu, *Invitació a la felicitat*.
- MASGRAU, Fina, *Marieta va de acampada*.
- MILLÁS, Juan José, *El mundo*.
- MONFORTE, Reyes, *Un burka por amor*.
- PONS, Ponç, *El drac Basili*.
- RATH, Tom; CLIFTON, Donald O., *Cómo potenciar tus emociones positivas*.
- ROTH, Philip, *Sale del espectro*.
- ROWLING, JK, *Harry Potter i les relíquies de la Mort*.
- RUIZ ZAFON, Carlos, *El juego del ángel*.
- SIRVENT, Josep Maria, *Sirvent 1990-2003*.
- VERBEKE, Annelie, *¡Duerme!*

I música i cinema....

- ANTONIA FONT, *Coser i cantar* (CD).
- CUCORBA, *Cucorba 30* (CD).
- CHENOA, *Absurda cenicienta* (CD).
- ESTOPA, *Allenrock* (CD).
- JUANES, *La vida en un ratico* (CD).
- MILLER, Chris, *Shrek tercero* (DVD).
- RAIMI, Sam, *Spiderman 3* (DVD).
- ROBINSON, Todd, *Corazones solitarios* (DVD).
- URIBE, Imanol, *La carta esférica* (DVD).

Activitats programades

- ♦ **Divendres dia 30**, a les 20:00 h. Inauguració de l'exposició de la col·lecció de Serigrafies «**Art per la vida**».

(Oberta fins al 13 de juny).

En col·laboració amb el Projecte Home i el Govern de les Illes Balears.

Amb obra dels artistes: Joan Bennàssar, Ramon Canet, Maria Carbonero, Pep Coll, Joan Costa, Rafa Forteza, Paco Espinosa, Pere Joan, Pep Guerrero, Teresa Matas, Menéndez Rojas, Riera Ferrari, Dolores Sampol, Lourdes Sampol, Horacio Sapere, Josep Maria Sirvent i Tur Costa, entre d'altres.

(Preu de venda de cada serigrafia: 50 €).

Horari Biblioteca

De dimarts a divendres: de 16:00 a 20:00 h.

Dimarts i dijous: de 10:00 a 14:00 h.

Dissabtes: de 9:00 a 12:00 h

Sobre el canvi climàtic

Estic ferm preocupat
sols pensant en el futur,
perquè molt s'ha comentat,
i diuen que és veritat,
que es va fonent el pol *Sur*.

No solament és això.
El pol Nord també se fon.
Aquest fet fa molta por
i no pot dur res de bo
als que vivim en el món.

La terra du calor,
i molts la culpa tenim,
perquè per viure millor
usam motors d'explosió
i l'atmosfera encalemim.

Els vaixells van per la mar.
Cotxes i camions per terra.
Els avions han de volar,
i amb les explosions que hi ha
sembla que el món està en guerra.

Tot l'aire hem intoxicat
sense posar gens d'esment,
ja que amb la prosperitat
tal vegada ens ha passat
i ens pot anar malament.

Tots els míssils espacials
que enviam a gran altura,
poden ésser un dels mals,
per no dir els principals,
que emmetzinen la natura.

Fruit de la nostra quimera
hem arribat a un cert punt,
foradant l'estratosfera
i llavors la mesosfera,
que la tenim més amunt.

Amb el cel tant foradat
que pareix un colador,
hem comès un disbarat,
deixant un immens forat
a la gran capa d'ozó.

Per aquest forat s'ha dit
que hi passa, en gran mesura,
l'aire molt encalemit
que l'astre rei ha expel·lit
pujant la temperatura.

Si el gel polar ara es fon,
això dóna que pensar
i molt males noves són,
perquè tendrem en el món
molta més aigua a la mar.

I la mar, el que farà,
és posar una nova fita.
El seu nivell pujarà
i la Terra quedarà,
lògicament, més petita.

Platges desapareixeran
on la gent s'hi banya avui,
perquè engolides seran,
i els banyistes no podran
posar-hi el cul en remull.

El temps ara es diferent.
Se nota que ha canviat.
S'estiu ja no és tan calent
i també percep la gent
que el fred d'hivern ha minvat.

Aquest món se desbarata
i de cada dia més.
Així la gent ho relata
i s'ho mira, timorata,
pressentint qualche revés.

Tomeu Grau

Matinal

Joan Andreu

Poques coses hi ha comparables
al goig de sentir cada matinada
com el nou dia a l'aurora,
ens surt a l'encontre,
oferint-nos un cop més
l'ocasió de fruit de la bellesa
i de l'encís del misteri renovat.

Dolç embadaliment del cor
davant l'encant del que és petit;
del que és senzill; de l'ignorat
a causa de la seva familiaritat,
meravellant-nos encara més
al presentar-se'ns sota matisos
fins aleshores desconeguts.

Plàcida gaubança de l'ànima,
contemplant l'efímera joia de la rosada
damunt les humils herbes del camí.
Delitosa alegria, veient el despertar
de tímides i inquietes bestioles
del fred son nocturn,
a l'escalfor del nou jorn.

Suau plugim de tendresa
en sentir l'embriagadora flaire
de la terra curiosament remoguda;
el remoreig del pausat vol
de l'au salvatge en passar;
el so amable i plaent
d'una matinal escomesa.

Llavors omple tot mon ser
la cantúria inefable de la natura,
celebrant el triomf de la vida;
i bategant d'emoció i alegria
pel sublim regal del nou dia,
mon cor s'eixampla i vessa.
I jo em sent més lliure.

Club Bàsquet Santa Maria

Maria Neus Comas

Les temporades ja estan arribant al seu fi per els nostres equips, per alguns amb més bon resultats que per a altres. En el passat número ja informarem de que l'equip de 2a Autònoma ja havia acabat la lliga i que ara estava disputant el Trofeu Serra, un trofeu que pareix que no ha començat amb molt bon peu, ja que tan sols han aconseguit una victòria. En canvi, les que han acabat una molt bona temporada han estat les jugadores de l'equip de 2a Autònoma femenina, que entrenades per Julian Escobar, han acabat en la 3a posició.

Un dels altes equips que han ja ha acabat la temporada és el Junior masculí, que finalment han acabat en la 5ena posició, després de estar entre la 3a i 4a durant gairebé la major part de la temporada; a diferència dels Juniors els Cadets Masculí estan aconseguit uns millors resultats a final de temporada, cosa que els ha permès es-

calar posicions en la taula i passar de la 13ena a la 10a posició, tot i que encara els queda un partit.

I les que meritòriament s'han guanyat un bon reconeixement han estat les jugadores de l'equip Infantil, que han aconseguit ser subcampiones del seu grup, tot i que encara les manca jugar un partit i que el seu final de temporada no ha estat tan bo com esperaven, ja que després de perdre en la primera volta a casa contra el Sant Josep, campió de grup, per cinc punts, en la segona volta perderen per 66-23, en un partit per oblidar.

A més el Club torna a preparar el Campus de Bàsquet que enguany compleix ja la tercera edició. Es durà a terme del 23 al 29 de juny i estarà dirigit per Txema Castro, entrenador del C.D Jovent de la Lliga Femenina 2 i director de l'Escola de Bàsquet del C.B. Santa Maria, i la coordinació de Maria Verd, a més de la participació dels entrenadors del club com a monitors.

RESULTATS: (a dia 22 d'abril de 2008)

2a Autònoma Masculina (3a Posició)

Llucmajor - Santa Maria 64-66
Santa Maria - Hispania 60-44
Santa Maria - Campos 41-57

2a Autònoma Femenina (3a posició)

Santa Maria - Andratx 58-28
Calvia - Santa Maria 58-43

Junior Masculí (5a posició)

Llucmajor - Santa Maria 54-73
Santa Maria - CIDE 50-79

Cadet Masculí (10ena posició)

Molinar - Santa Maria 65-60
Santa Maria - Son Cotoner 5-51
At. Escolar - Santa Maria 79-45
Santa Maria - Manacor 39-104

Infantil Femení (2a posició)

Alcudia - Santa Maria 30-68
Santa Maria - Andratx 63-52
Sant Josep - Santa Maria 66-23
Santa Maria - Manacor 74-56

i Domus Nova Bicycles Caldentey Palerm aq

Presentació i carrera organitzada per la penya ciclista Antoni Gelabert

Un any més la penya ciclista Antoni Gelabert va fer la presentació del seus equips, aquesta vegada l'acta es va fer a les cases dels mestres, on es va comptar amb la presència del conseller d'esports, Mateu Cañelles, la betillesa, Rosa Vich, la vídua d'en Toni Gelabert, a la qual se li feu entrega d'un ram de flors i d'en Guillem Dolç, «Siquier», on se li va retre un petit homenatge a la seva trajectòria com a ciclista destacat del poble, que avui per avui encara surt i el Rector Don Pedro Rossello, gran aficionat a les bicicletes desitjar sort i èxits a tots els ciclistes.

Aquest any l'equip compte amb un nou sponsor, Domus Nova Bicycles Caldentey, cosa que ha fet que la unió entre aquests dos clubs ciclistes a més a més de tenir categoria amateur puguin tenir categories inferiors, cosa que fa que el club hagi augmentat tant en llicències federatives com en nombre de corredors.

La primera gran cita de la temporada ciclista, el cinturó ciclista internacional a Mallorca, no va començar gens malament per la Penya Ciclista ja el primer corredor balear,

en Miquel J. Adrover, fou el primer balear en la classificació final.

Trofeu Penya Ciclista Antoni Gelabert

El passat dissabte dia 12 d'abril es va disputar un any més el trofeu Penya Ciclista Antoni Gelabert per a les categories Aleví, Infantil, Sènior i Màster 30, 40, 50 i 60, amb cinc trofeus per categoria per als alevins i infants i tres trofeus per categoria per als sèniors i màsters.

Els primers a començar foren els alevins, que feren un recorregut de 6 quilòmetres, on el santamarier de l'equip Hotels Viva.com, Xavier Marí, aconseguí la victòria; en Xavier es va escapar quan faltava poc per arribar a la meta, on aconseguí arribar en solitari amb dos segons d'avantatge damunt dels seus perseguidors, amb un temps d'11 minuts i 14 segons.

Els infants feren una volta al circuit de 13,3 quilòmetres. També un jove del poble, en José Camilo Romero, «Pepo», va aconseguir la victòria imposant-se a l'esprint als tres corredors que arribaren amb ell amb un temps de 25 minuts i 35 segons.

Els sèniors i els màsters 30, 40 i 50 feren

U N I S E X
PERRUQUERIA * ESTILISTA

C/. Marqués de la Font Santa, 13, baixos
07320 Santa Maria del Camí
Tel. 971 14 06 92

nou
estil

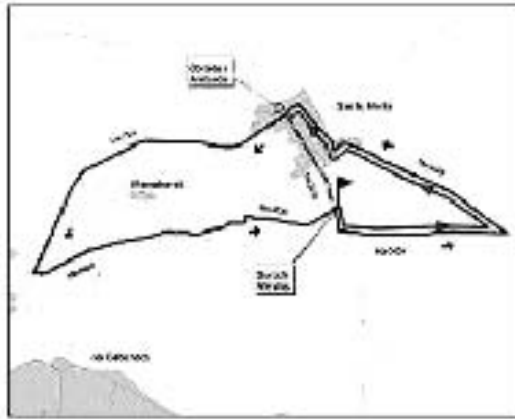
roba i confecció
dona - home - nins

Plaça Nova, 18
07320 Santa Maria del Camí
Tel. 971 621 374

sis voltes amb un total de 80,8 quilòmetres, i els màsters 60 feren quatre voltes amb un total de 54,2 quilòmetres. Dels masters 30 els germans Cladera, en Xisco i en Martí, quedaren en la 5a i en 35a posició, respectivament; en Kiko arribà amb el mateix temps que el primer classificat del seu grup, mentre que el seu germà va arribar a 1:40.

Quant als màster 40, hi trobam un altre santamari, en Toni Frontera, de l'estany del carrer Llarg, que feu sisè del seu grup arribant amb el mateix temps que el primer classificat, amb un temps d'1 hora, 53 minuts i 38 segon

Trofeu Polígon Industrial de Manacor

El passat dia 4 de maig, organitzada pel CJC Manacor en un circuit urbà de 1.900 metres situat en el polígon de Manacor, es disputà una nova prova de ciclisme per a les categories Promoció, Màster 40, 50 i 60, Principiants, Aleví, Infantil i Open.

A la categoria Aleví, en una distància de 5 quilòmetres, en Xavier Marí feu tercer entrant amb el mateix temps que el primer classificat, amb un temps de 9 minuts i 27 segons, amb una mitjana de 31,75 km/h.

A la categoria Infantil, en una distància de 9 quilòmetres, en José Camilo Romero, «Pepo», aconseguí fer-se amb la primera posició amb un temps de 14 minuts i 59 segons, amb 8 punts de bonificació i amb una mitjana de 36,04 km/h.

Pel que fa a la categoria Open, en una distància de 76 quilòmetres, en Martí i en Kiko Cladera entraren a la 14a posició amb un temps d'1 hora i 26 minuts i 46 segons, amb una mitjana de 52,65 km/h.

De la categoria Màster 40 cal destacar la setena posició aconseguida per Toni Frontera, amb un temps de 50 minuts i 48 segons.

Campionat de Balears de muntanya categoria base

Dia 11 de maig el Club Ciclista Lluçmajor organitzà el campionat de Balears de muntanya de categoria base per a les categories Aleví, Infantil, Cadet, Júnior i Fèmines.

La sortida era a Lluçmajor i l'arribada al Santuari de Gràcia.

Pel que respecta als nostres corredors, en Xavier Marí, de la categoria Aleví, quedà en classificat en tercera posició, amb el mateix temps que el guanyador, en una distància de 6 quilòmetres.

En canvi aquesta vegada no li anaren tan bé les coses a en José Camilo Romero, «Pepo», que arribarà cinquè a 39 segons del primer classificat.

LICORS

SANTA MARIA

C/ Rei Sanxo, 1a - Santa Maria del Camí -
tel.: 971 62 01 66

C O N S P O R T
C O N S T R U C C I Ó

PISCINES - TENNIS - XALETES

Carrer de Manacor, 46 - Tel. 971 46 31 62

CD Santa Maria

Segona Regional

At. Peguera – Santa Maria	1 – 3
Santa Maria – Lluçmajor	3 – 2
Juv. Bunyola – Santa Maria	9 – 1
Rtv. la Victòria – Santa Maria	4 – 0
Santa Maria – Son Oliva	2 – 3

Juvenil 1ª regional grup B

At. Rafal – Santa Maria	3 – 0
Santa Maria – Gènova	3 – 1
Son Sardina – Santa Maria	2 – 0
Santa Maria – At. Camp Rodó	3 – 1
Alaró – Santa Maria	3 – 0

Cadets 2ª regional grup D

Son Roca – Santa Maria	3 – 2
Santa Maria – Sp. Sant Marçal 11	0 –
At. Camp Rodó – Santa Maria	5 – 0
Santa Maria – At. P. Ramon Llull	0 – 5

Infantils 3ª regional grup B

Santa Maria – S'Horta	2 – 5
Santa Maria – Sportvold	5 – 0
Algaida – Santa Maria	0 – 7
Santa Maria – At. Manacor	1 – 0

Infantils 3ª regional grup A

Coanegra – Soledad	4 – 2
Son Cladera – Coanegra	2 – 1
Son Oliva – Coanegra	1 – 2
Coanegra – Andratx	3 – 3

Alevins Futbol 7 grup A

Santa Maria – Petra	2 – 4
Sta. Eugènia – Santa Maria	5 – 3
Santa Maria – Felanitx At.	14 – 1

Benjamins Futbol 7 pobles, grup A

Alcúdia – Santa Maria	6 – 3
Santa Maria – Poblenç At.	2 – 5
P. Blaugrana – Santa Maria	1 – 7
Santa Maria – Alaró	2 – 2

Benjamí Futbol 8 pobles, grup B

Santa Maria – Son Caliu	8 – 1
Santa Maria – Cir. Sollerense	4 – 0
Calvià At. - Santa Maria	0 – 10
Santa Maria – Calvià	1 – 1

Prebenjamí Futbol 8, grup B

CIDE – Santa Maria	4 – 1
Santa Maria – Andratx	0 – 10
La Unión – Santa Maria	2 – 1
Santa Maria – Rtv. San Francisco	3 – 1

Resultats Santa Maria Atlètic

Santa Maria At. – Condor FC	0 – 0
Rotlet Molinar – Santa Maria At.	0 – 1
Santa Maria At. – Montaura	2 – 1
At. San Cayetano – Santa Maria At.	3 – 2
Santa Maria At. – Son Cotoner	5 – 1
Son Caliu – Santa Maria At.	1 – 3

Jaume Ordines Benestar

Cinquena prova a Orient

Un any més l'Escuderia l'Ofre, de Santa Maria, va organitzar a Orient la cinquena prova puntuable per al Campionat de Balears de trial, un dia en què la pluja va deslluir el que hagués pogut ser la prova més atractiva de l'any i que de segur que es va convertir en la que possiblement serà la més dura de quantes resten per disputar-se. Tres voltes a set zones varen decidir els pòdiums de les sis categories.

D'aquests pòdiums hem de destacar els aconseguits pel pilots de Santa Maria. En Sebastià Batle, en categoria Experta, aconseguí un tercer lloc amb 93 punts, i en Tomàs Pizà es va haver de retirar a la segona volta. En categoria Open en Mateu Benegas va aconseguir un segon lloc amb 73 punts, per darrere de n'Ismael Gijón, mentre que en Maties Piza es va retirar a la segona volta.

Categoria Expert

1r	20 - Xesc Manera Roscar	91
2n	14 - Gabriel Bosch Barber	91
3r	7 - Sebastià Batle Pastor	93
4t	19 - Jacques Lescure	95
5è	11 - Antonio Riera Rosselló	99
6è	15 - Miquel Jaume Jaume	103
	5 - Tomas Pizà Adrover	RET
	16 - Miquel A. Bibiloni Valcaneras	RET
	6 - Joan Camps Juaneda	RET

Categoria Open

1r	4 - Ismael Gijón Martín	72
2n	6 - Mateu Benegas Gelabert	73
3r	11 - Gabriel Allés Gómez de Orozco	75
4t	9 - Christophe Lescure Bouver	78
5è	15 - Pep M ^a Segura Picó	80
6è	5 - Mateu Rotger Estrany	85
	7 - Rafel Gayà Gayà	RET
	8 - Matias Pizà Adrover	RET

RUYCAL S.A.

Ca'n Andria, s/n
07320 Santa Maria del Camí
MALLORCA
Tel.: 971 14 02 50
Fax: 971 14 03 34

ESTANC FRONTERA SERRA

S'estanc des carrer llarg

TABAC
PAPERERIA
OBJECTES DE REGAL
QUINIELES I PRIMITIVA
SERVEI DE FAX I
FOTOCÒPIES EN COLOR

Carrer Llarg, 69. Santa Maria
Tel.: 971 14 02 31 Fax: 971 62 03 74

Rep Lluís
PERRUQUERIA

* HOMES - DONES

* ESTÈTICA

* MASSATGES

Hores concertades.

Tel. 971 140 900

Plaça Nova (d'es Mercat), 11
Santa Maria del Camí

Viatges
COANEGRA

*Més de 25 anys
d'experiència
al seu servei.*

Plaça Nova, 5 · 07320 Santa Maria del Camí
Tel. +34 971 620 263 · Fax +34 971 140 215
E-mail: santamaria@viatgescoanegra.com
www.viatgescoanegra.com

RUSTIC ART

CONSTRUCCIONS I REFORMES

*Construïm
Ca Tava.....*

**CONSTRUCCIONS
REHABILITACIONS
PROMOCIONS**

TELF/FAX: 971620889
650 40 93 30 / 650 40 93 40.

C/ BATLE JOSEP CANYELLES
CANT. SANTA CATALINA TOMAS.
SANTA MARIA DEL CAMI.

expert

SANTOS
MOBLES DE CUINA

C/. Bernat de Sta. Eugenia, 62
Santa Maria del Camí
telf. / Fax: 971 62 11 12

verdera.

Gremi de ferrers, 45
Polígon San Castelló
Telf. 971 43 00 11 - Fax: 971 43 46 62